

február 2014

novinky z radnice

život a kultúra trnavy

mesto trnava ■ ročník XXV ■ číslo 1 ■ nepravidelné

foto: Blažej Vittek

To, čo nás spája

Novinky z radnice vstupujú do svojho 25. ročníka s novou tvárou.

Úsilím redakcie bolo vytvoriť priestor na prehľadnejšie grafické zalomenie textov a fotografií. V tejto súvislosti sa chceme poďakovať vám, čitateľom, za priazeň a vernosť nášmu periodiku a poslancom mesta Trnavy, ktorí každoročne schvaľujú finančnú čiastku na tlač Noviniek z radnice, že tento rok zohľadnili aj zmenu formátu.

Za štvrtstoročie našej existencie sa všetci zvolení predstavitelia mesta stotožnili s ideou časopisu, ktorý má ľudí spájať, a nie rozdeľovať.

Aj vďaka tomu si dodnes Novinky z radnice zachovali svoj charakter.

Okrem mnohých ďakovných listov a prianí som sa však stretol aj s výčitkou, že Novinky sú málo polemické a málo kritické. Pripomienke ako novinár rozumiem.

Ak by v Trnave neexistovali iné printové médiá, určite by sme v redakcii vytvárali viac priestoru aj pre kritickú reflexiu. No skutočnosť je taká, že v Trnave je dostatok médií, ktoré okrem informácií prinášajú polemické a kritické pohľady. Preto podľa nás nemá zmysel vstupovať do zaplneného priestoru, ale práve naopak, sústrediť sa na to, čo absentuje. Prehĺbenie spoločenstva ľudí so vzťahom k mestu,

k jeho histórii, k tvorbe kultúrnych a duchovných hodnôt. Zároveň vidím problém našej spoločnosti už dlhodobejšie v tom, že väčšina z nás je presvedčená o tom, že vie jasne rozlíšiť, kto je dobrý a kto je zlý. Delíme sa na príslušníkov tej či onej strany, tej či onej konfesie. Myslím si však, že tadiaľ cesta nevedie. Politické reprezentácie sú naším zrkadlom.

Volí ich väčšina. Uvedomenie si tohto faktu považujem za dôležitejšie, ako nadávať na politikov.

Aj preto sa v Novinkách z radnice nechceme stavať na tú či onú stranu a už vôbec nie do polohy sudcov, či jediného správneho videnia sveta. Kladieme dôraz na to, čo nás spája, a nie na to, čo nás rozdeľuje.

Nie vždy sa nám to podarí, ale verím, že aj s vašou pomocou môžeme na tejto vízii pracovať naďalej.

Ľudí spája myslenie a reč. Obe by mali patriť k sebe. Verím, že ak ľudia rozmýšľajú, nepotrebujú, aby ich niekto presviedčal o svojej pravde. Nevlastní ju nikto z nás, no trápime sa s ňou. Patrí k tomu aj stav vzťahov v spoločnosti či v Trnave. Rozmýšľame a hľadáme cesty bez osočovania a poukazovania na vinníkov. Nechceme zverený priestor zneužiť na vynášanie rozsudkov či vyslovovanie jedinej pravdy.

Ďakujeme preto všetkým vám, ktorí máte podobný postoj a hľadáte aj v Novinkách z radnice predovšetkým to, čo nás spája.

Vytvárame tak spoločne sieť ľudí, ktorí hľadajú cestu k sebe, k svojmu mestu i domovu. Verím, že takáto sieť dokáže udržať a dotvárať nielen dobré mesto, ale vytvárať i spojivo pozitívne zmyšľajúcich ľudí.

NOVINKY Z RADNICE

– mesačník mesta Trnava

Vydavateľ: Mesto Trnava

IČO: 00313114

Evidenčné číslo: EV 2899/09

Náklad 5 000 ks

Šéfredaktor: Ing. Pavol Tomašovič

Redaktorka: Elena Ursinyová

Redakcia: Radnica, Hlavná 1, 917 71 Trnava

Číslo telefónu: 033/32 36 344

E-mail: pavol.tomasovic@trnava.sk

elena.ursinyova@trnava.sk

Grafická úprava: Andrej Grossmann

Tlač: ŠOPA PRINT

Boleráz, časť Klčovany 289

Redakcia nezodpovedá za chyby

spôsobené v procese tlače

.....

Novinky z radnice nájdete aj na
nzs.trnava.sk

eu, foto: 4F

Prvou Trnavčankou roka 2014 je Dianka

Prvé bábätko roka 2014 a posledné bábätko uplynulého roka privítal do života na novorodeckom oddelení fakultnej nemocnice aj primátor Trnavy Vladimír Butko.

■ Na svoju prvú tohtoročnú občianku si naše mesto počkalo vyše deväť hodín. Dianka Tokošová sa narodila svojej mamičke Jarmile 1. januára približne o 9.17 h, po narodení vážila 3 570 g, merala 51 cm a zároveň bola aj prvým bábätkom, ktoré sa narodilo v tomto roku v trnavskej nemocnici. Posledným dieťaťom roka 2013 je Dominik Drienik, ktorý sa narodil svojej mamičke Magdaléne na Silvestra približne o 17.22 h s hmotnosťou 2 980 g a výškou 50 cm. Primátor Vladimír Butko obom mamičkám zablahožrel a deťičkám venoval „do perinky“ darčeky a vkladné knižky na štart do života.

Tradičné víťanie prvých a posledných detí roka je symbolickým vyjadrením vďačnosti

trnavskej samosprávy všetkým matkám, ktoré vychovávajú budúcich občanov nášho mesta. ■

eu

Rozpočet počíta so zveľad'ovaním životného prostredia a zlepšovaním dopravy

Návrh rozpočtu mesta na rok 2014 vo výške 48 284 869 eur schválili poslanci Mestského zastupiteľstva mesta Trnavy na 17. riadnom zasadnutí 10. decembra. Viac peňazí pôjde najmä do oblastí dopravy, sociálnej starostlivosti a školstva, ale aj životného prostredia.

■ V oblasti dopravy bude pokračovať projekt obnovy pešej zóny a budovanie cyklistických chodníkov i parkovísk. Začnú sa realizovať aj nové projekty ako napríklad rekonštrukcia Ulice P. O. Hviezdoslava, vypracovanie projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie na rekonštrukciu Ulice J. Hollého či vybudovanie novej okružnej križovatky ulíc Bratislavskej a Strojárskej. K významným investíciám v oblasti životného prostredia bude patriť najmä vybudova-

nie novej atraktívnej relaxačnej zóny pre všetky vekové kategórie v Parku L. van Beethovena. Pokračovať budú aj projekty humanizácie obytných súborov – napríklad Na hlinách, A. Kubinu, na Linčianskej a Spartakovskej. Ak sa podarí zrealizovať výmenu pozemkov pri vodnom zdroji Vodáreň do vlastníctva mesta, bude vypracovaná projektová dokumentácia nového štvorhektárového parku v tejto lokalite. V pláne je nákup a výsadba ďalších približne dvesto päťdesiatich stro-

mov v rôznych lokalitách mesta a počíta sa aj s výsadbou väčšieho množstva krov v podobe živých plotov, skupinových kompozícií a solitérov. V súvislosti s obnovou pešej zóny sa uskutoční aj obnova mobiliáru Trojičného námestia, opravy dlažby a dotvorenie zelene. Na Radlinského ulici budú vybudované nové verejné toalety. Významný prínos nielen pre Trnavčanov, ale aj pre návštevníkov mesta môže mať plánovaná rekonštrukcia severného

úseku mestského opevnenia a veže s úmyslom vytvoriť atraktívny priestor na oddych a organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí ako napríklad historické dobýjanie mesta a živé ukážky bojových techník aj spôsobu života v stredovekej Trnave.

eu, foto: autorka

Revitalizácia Univerzitého námestia sa začala

■ Úpravy priestoru pred bývalou lekárskou fakultou na Univerzitnom námestí s cieľom nadviazať na Univerzitný parčík a vytvoriť pre obyvateľov a návštevníkov mesta ďalšiu príležitosť na oddych v zeleni, sa začali už v decembri.

Sedem stromov, ktoré podľa odborného posudku nemali z hľadiska zdravotného stavu dlhodobú perspektívu prežitia, bolo nahradených novými odrastenými stromami s obvodom kmeňa približne 20 cm. Vzhľadom na to, že počasie bolo priaznivé a zem ešte nezamrzla, výsadba šiestich na ružovo kvitnúcich hlohov sa mohla uskutočniť ešte koncom minulého roka. Súčasne sa začali aj práce na rekonštrukcii pevných

V oblasti sociálnej starostlivosti je plánovaná rekonštrukcia kuchyne v Zariadení pre seniorov na Ulici T. Vansovej, v oblasti školstva budú pokračovať rekonštrukcie budov základných a materských škôl a budovy Základnej umeleckej školy M. Sch. Trnavského. ■

povrchov. Asfalt z parčíka postupne zmizne, na obvode ho už nahradila betónová dlažba nových chodníkov. Nechýba na nich ani bezbariérová úprava nadväzujúca na priechod pre chodcov.

Časť chodníkov ešte ustúpi tráve, trasy zvyšných chodníkov sa zmenia tak, aby zodpovedali najpravdepodobnejšiemu smeru pohybu chodcov. Na jar, po ukončení rekonštrukcie chodníkov, sa dokončia aj úpravy trávnatých častí. Pôvodná plocha trávniku bude zväčšená približne o 100 štvorcových metrov. Na jeho obnovu sa použije odolná ihrisková zmes, aby trávnik po vypestovaní mohol slúžiť návštevníkom aj na prípadné posedenie. ■

eu, jg

v skratke

■ Dolnopotočná ulica v centre mesta je obojsmerná

Mesto Trnava po prerokovaní žiadosti spoločnosti COOP Jednota Slovensko vydalo povolenie na spustenie obojsmernej prevádzky na Dolnopotočnej ulici od 27. decembra 2013. Využívanie miestnej komunikácie v oboch smeroch bude trvať počas rekonštrukcie obchodného domu Jednoty. V tejto súvislosti boli na Dolnopotočnej ulici zrušené pozdĺžne parkovacie miesta.

■ Výťažok z plesu aj tento rok pomôže hendikepovaným deťom a dospelým

Devätnásty Reprezentačný ples Mesta Trnavy sa začne 14. februára o 19. hodine v Mestskej športovej hale. Dlhodobým cieľom organizátorov je nielen nadviazať na bohatú tradíciu plesov, na ktorých sa vo fašiangovom období radi stretávali trnavskí mešťania aj starostovia už v 19. storočí, ale aj prostredníctvom finančného výťažku z podujatia pomôcť školám a organizáciám, ktoré sa venujú mentálne aj telesne hendikepovaným deťom i dospelým.

Ples otvorí Mirka Partlová a Ján Slezák, prvý tanec uvedú tanečníci z Interklubu Bratislava, do tanca i pre zábavu ponúknu rôzne hudobné žánre Orchester Pavla Zajáčka so sólistami, ľudová hudba Trnafačan, kapela Elán Revival a DJ Marián Kukla. Moderátorom večera bude Martin Chynoranský. Cena vstupenky na ples je 55 eur, záujemcovia si ich môžu kúpiť na Mestskom úrade na Trhovej ulici 3.

eu, vizualizácia: MsÚ

Letné aj celoročné exteriérové sedenia tento rok už podľa nových pravidiel

■ Letné aj celoročné exteriérové sedenia budú tento rok umiestňované v našom meste podľa nových pravidiel. Nové všeobecné podmienky a postup ich umiestňovania, povoľovania a prevádzkovania boli schválené 10. 12. 2013 mestským zastupiteľstvom a do platnosti vstúpili 1. januára 2014. Cieľom úprav je nielen presnejšia definícia pojmov, ale aj spresnenie a vyrovnanie podmienok pre rozvoj obchodu a služieb s rešpektovaním záujmov obyvateľov mesta. Nemenej dôležité je aj upravenie vzhľadu exteriérových sedení vo vzťahu k architektúre.

Nové podmienky sú definované nielen na Hlavnej ulici, na Trojičnom námestí a na ďalších miestach v rámci mestskej pamiatkovej rezervácie, ale aj mimo nej.

Na Hlavnej ulici a na Trojičnom námestí

Letné exteriérové sedenia na Hlavnej ulici a na Trojičnom námestí musia byť umiestnené jednotne v línii stromoradia a stĺpov verejného osvetlenia, odsadené minimálne dva metre od fasád domov tak, aby bol umožnený prechod pre chodcov. Zároveň nesmú prekážať každodennej obsluhu prevádzkarní, odvozu odpadu, čisteniu a prejazdu hasičských či záchranných vozidiel. Nesmú byť napojené na inžinierske siete, nemôžu v nich byť umiestnené ani výčapné a iné predajné, skladovacie a pomocné zariadenia. Hygienické zázemie pre zamestnancov a návštevníkov

musia byť zabezpečené priamo v objekte prilehlej prevádzkarne. Sedenia na Hlavnej ulici musia stáť priamo na dlažbe, na Trojičnom námestí až po Pekársku ulicu môže byť z dôvodu vyrovnania nerovnosti plochy použité pódium v maximálnej výške 18 cm. Plochy sedení môžu byť ohraničené iba zeleňou v mobilných kvetináčoch s jednotným dizajnom. Na výsadbu majú byť použité letničky, rastliny okrasné kvetom či listom alebo solitérne rastliny, ktoré svojím vzhľadom nepôsobia exoticky. Návrh kvetinovej výsadby a mobilných nádob musí byť odsúhlasený na mestskom úrade.

Letné exteriérové sedenia majú byť zatienené na Hlavnej ulici len slnečníkmi, na Trojičnom námestí môžu byť použité aj markízy alebo textilné strechy v jemných pastelových odtieňoch. Reklamy prevádzky a s ňou súvisiacich činností nesmú byť v exteriérových sedeniach umiestnené bez príslušného povolenia.

Podmienky v iných častiach mesta

Podmienky na umiestnenie a prevádzkovanie letných exteriérových sedení v ostatných častiach mesta sú trochu voľnejšie. Medzi sedením a fasádami objektov musí byť vytvorený prechod pre chodcov široký minimálne 1,5 m, ak sedenie nenadväzuje priamo na priečelie prevádzkarne, ohraničenie môže byť tvorené nielen pódium v maximálnej výške 18 cm, ale aj mobilnou zeleňou v nádobách z rôznych materiálov vhodne dopĺňajúcich priestor, stĺpkami alebo zábradlím v maximálnej výške 90 cm. Nesmú byť napojené na inžinierske siete, nemôžu v nich byť umiestnené ani výčapné a iné predajné, skladovacie a pomocné zariadenia.

Celoročné sedenia

S povolením príslušného stavebného úradu môžu byť umiestnené na Hlavnej ulici len tri celoročné exteriérové

sedenia v maximálnej vzdialenosti 100 metrov od prevádzky, osadené na základových pätkách vybudovaných v rámci rekonštrukcie pešej zóny. Zrealizované musia byť v súlade s projektom tvoriacim prílohy vyššie spomenutých všeobecných podmienok.

Upravené sú aj podmienky umiestnenia stabilných pultov a zariadení v celoročných sedeniach, priehľady nesmú byť zakryté záclonami a závesmi. Vykurovacie a klimatizačné zariadenia musia byť mobilné, s vlastným zdrojom energie. Dokument podrobne upravuje aj podmienky umiestňovania celoročných exteriérových

sedení mimo územia mestskej pamiatkovej rezervácie, podmienky ich umiestňovania a prevádzkovania na pozemkoch vo vlastníctve mesta, postup pri podávaní žiadosti o prenájom pozemku, atď. Právomoc rozhodnúť v tejto veci prináleží Mestskej rade mesta Trnava formou nájomnej zmluvy na prenájom pozemku vo vlastníctve mesta za účelom zriadenia a prevádzkovania exteriérového sedenia podľa § 4 ods. 6 písm. a) Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom mesta a majetkom v štátnom vlastníctve, ktorý bol Mestu zverený. ■

Lukáš Kráľovič

FestHry 2014 v Trnave

Na jedinečnú obrovskú herňu so stovkami moderných spoločenských hier, nafukovacími atrakciami, stolnými futbalmi, hokejmi, stavebnicami a hračkami sa zmení Mestská športová hala v dňoch 7. – 9. februára počas piateho ročníka festivalu hier a zábavy známeho pod názvom FestHry Trnava.

■ Oblíbené spoločensko-herné podujatie s neopakovateľnou atmosférou plnou úsmevov, výhier aj prehier, ale hlavne dobrej nálady je určené prioritne deťom, rodičom, starým rodičom a mladým, ktorí sú ochotní vymeniť nejakú tú hodinku pri počítači za čas strávený v spoločnosti svojich blízkych a kamarátov. Pri spoločnom stole sa tentokrát nebudú servírovať gastronomické chody, ale chytľavé hry každého druhu.

Okrem hier pre všetky vekové kategórie bude pripravený sprievodný program v podobe nafukovacích atrakcií, detských kútikov s hrami a skladačkami pre najmenšie deti, pre študentov, mladých a rodičov stolné futbaly, air-hockey, biliard,

šach, sprievodné súťaže o ceny a iné. Návštevníci budú mať aj možnosť zakúpiť si niektoré z hier na mieste, alebo odnieť ako výhru z jednej zo súťaží. Neoddeliteľnou súčasťou festivalu budú predajcovia a spoločnosti prezentujúci novinky a výrobky z rôznych oblastí zábavy, jazykového vzdelávania a hier. Radi vás privítame v piatok 7. februára od 15. do 20. hodiny, v sobotu 8. februára od 10. do 20. hodiny a v nedeľu 9. februára od 14. do 20. hodiny. Informácie a aktuality nájdete aj na www.festhry.sk a na Facebooku.

.....
Organizátormi podujatia sú Mestská rada mládeže v Trnave a Mesto Trnava. ■

v skratke

■ V Trnave vzniká Centrum plážových športov

Centrum plážových športov na Slávii začalo v septembri budovať v spolupráci s Mestom Trnavou občianske združenie HIT Trnava, spájajúce od roku 2001 záujemcov o volejbal, plážový volejbal a plážové športy. Na multifunkčnom plážovom ihrisku si budú môcť nielen členovia HIT Trnava, ale aj verejnosť zahrať rôzne plážové športy. Ihrisko veľkosti 28 x 45 metrov s hĺbkou piesku 40 centimetrov vytvorí priestor pre štyri ihriská na plážový volejbal alebo ihrisko pre plážový futbal, hádzanú, rugby, či tenis. Pre verejnosť bude už tento rok k dispozícii časť pieskovej plochy s rozmerom 28 x 36 metrov. Centrum plážových športov plánujú dokončiť v roku 2015.

Združenie HITZ sa spočiatku venovalo najmä mužskej kategórii, ale o pár rokov neskôr vytvorilo Volejbalovú akadémiu v Trnave pre ženy a dievčatá, ktorá v súčasnosti eviduje 90 volejbalistiek a volejbalistov a 8 kvalifikovaných trénerov. Šestnásť tréningov za týždeň realizuje až v ôsmich telocvičniach po Trnave. Medzi ich najväčšie úspechy patrí prvé miesto na majstrovstvách Slovenska neregistrovaných mixových družstiev, či druhé miesto na medzinárodnom turnaji kadeťiek v Taliansku.

Tohtoročnou novinkou je starostlivosť o mladé dievčenské a chlapčenské volejbalové talenty v prípravke od šesť do desať rokov vo Všeobecnej pohybovej príprave pod vedením reprezentantky v atletike Ivony Tomanovej. Kontakty na občianske združenie HIT Trnava nájdete na www.hittrnava.sk. Dievčen-

eu

Súťaž Hravé parky v areáloch mestských škôl

Komisia životného prostredia a prírodných hodnôt pri mestskom zastupiteľstve vyhlásila v tomto roku po prvý raz súťaž o najkrajší školský dvor medzi školami v pôsobnosti Mesta Trnavy v roku 2014 pod názvom Hravé parky v areáloch mestských škôl.

■ Zámerom súťaže je najmä zlepšenie kvality životného prostredia v školách i v meste, zvýšenie environmentálneho povedomia žiakov a podpora aktívneho prístupu k tvorbe aj ochrane životného prostredia. Nemenej dôležitým cieľom súťaže je posilnenie zodpovednosti detí vo vzťahu k prírode, s ktorou by sme mali všetci citlivo zaobchádzať a chrániť ju ako neoddeliteľnú súčasť nášho života. Ambíciou súťaže je preto zapojiť do projektov na skrášlenie školských dvorov nielen deti, ale aj ich rodičov a učiteľov.

Na súťaž je vyčlenená finančná čiastka 1 000 eur, ocenených môže byť aj viac najlepších projektov. Pri hodnotení bude

posudzovaný ideový zámer, pestrosť, originalita aj spôsob zabezpečenia ochrany a udržateľnosti zrealizovaného projektu. V návrhu môžu byť použité živé i neživé prvky, okrasné i ovocné dreviny, trvalé i dočasné záhony.

Návrhy na trvalé výsadby musí odsúhlasiť odbor územného rozvoja a koncepcií mestského úradu a v prípade perspektívneho a kompozične zaujímavého projektu bude možné kúpu a dodanie okrasných či ovocných stromov zabezpečiť z rozpočtu mesta.

V prípade záujmu o zapojenie do súťaže školy oznámia na mestskom úrade začiatok realizácie projektu. Uzávierka prihlášok je 10. septembra. ■

eu

Požehnanie mladých vín

Požehnaním mladých vín v reprezentatívnych priestoroch arcibiskupského paláca 6. februára Mesto Trnava spoločne s arcibiskupským úradom a vinármi symbolicky otvoria nový vinársky rok.

■ Každoročne sa tento podujatia zúčastňuje približne štyridsať vinárov od drobných malovýrobcov až po vo svete uznávaných výrobcov vína nielen z trnavského regiónu.

Požehnávanie mladých vín má dlhoročnú tradíciu, na ktorú nadviazalo Mesto Trnava pred trinástimi rokmi po svojom vstupe do Malokarpatskej vínnej cesty. Spoločne s ďalšími

nadšencami začalo už vtedy prostredníctvom rôznych aktivít úspešne oživovať slávnú históriu a tradície trnavského vinárstva a vinohradníctva.

Ďalším významným podujatím trnavského vinárskeho roka bude v apríli dvanásť ročník prestížnej súťaže Víno Tirnavia a na jeseň sa uskutoční obľúbený Deň vínnych pivníc v Trnave. ■

v skratke

ské volejbalové talenty môžete v školskom roku 2014 - 2015 prihlásiť do 20. februára 2014 na Športové gymnázium v Trnave, kde vedenie školy zaradilo medzi kolektívne športy aj volejbal dievčat.

■ Do škôl sa prihlásilo vyše šesťsto budúcich prváčikov

Do prvého ročníka trnavských základných škôl sa v januári zapísalo dovedna 638 budúcich prváčikov, z tohto počtu je 71 s trvalým pobytom mimo Trnavy. Najviac ich pravdepodobne bude na Základnej škole s materskou školou na Vančurovej ulici, kde sa ich prihlásilo 109, rovná stovka by mala pribudnúť v škole na Spartakovskej ulici a 101 detí sa hlási do školy na Ulici J. Bottu. Čísla však zatiaľ nevytvádzajú presne o reálnom počte detí, ktoré v septembri nastúpia do prvých ročníkov, lebo v osemdesiatich šiestich prípadoch požiadali rodičia o odklad školskej dochádzky.

■ Žiadosti o dotácie mesta treba podať do 17. februára

Mesto Trnava vyhlásilo súťaž o získanie dotácií na aktivity v oblastiach kultúry, mládeže, športu, charity, ekológie, zdravotne postihnutých, zdravia a protidrogovej prevencie. Na tento účel vyčlenila mestská samospráva v tohtoročnom rozpočte mesta dovedna 126 640 eur.

Žiadosti o získanie dotácií pre rok 2014 je potrebné doručiť do 17. februára 2014 na vzorových tlačivách na adresu Mesto Trnava, Hlavná 1, 917 71 Trnava. Podrobné informácie sú zverejnené na internetovej stránke mesta www.trnava.sk, kde nájdete aj vzorové tlačivá v sekcii Občan/Úradné tlačivá. ■

red, foto: eu

Trnava bude efektívnejšie separovať druhotné suroviny

Na trnavských sídliskách pribudnú v týchto dňoch nové kontajnery na separovaný zber druhotných surovín.

■ Na každom stojisku nádob na odpad bude umiestnený minimálne jeden žltý kontajner na plasty, tetrapaky a plechovky od nápojov, a tiež jeden modrý kontajner na papier. Nádoby sú označené veľkými nálepkami, ktoré občanom napovedia, čo do ktorého patrí.

Mesto Trnava v spolupráci so spoločnosťou A.S.A. sa rozhodlo pre tento krok po priaznivých skúsenostiach v mestskej časti Spiegelsaal II, kde boli žlté a modré kontajnery na triedený zber umiestnené už od polovice minulého roka 2013.

Autá spoločnosti .A.S.A. budú zberať druhotné suroviny osve zo žltého i modrého kontajnera s cieľom zvýšiť efektívnosť pri ďalšom triedení odpadu podľa požiadaviek odberateľov. Ne-

menej dôležitým výsledkom separovania bude aj zníženie množstva odpadu ukladaného na skládkach.

„Veríme, že triedený zber sa stane pre väčšinu Trnavčanov samozrejmosťou,“ hovorí Peter Novák z odboru dopravy a komunálnych služieb mestského úradu a dodáva: „Prosíme občanov nášho mesta, aby novozavedený spôsob získavania druhotných surovín rešpektovali a nevhadzovali do kontajnerov určených na triedený zber bežný komunálny odpad. Obsah nádob je na triediacej linke ručne dotriedňovaný, a preto je veľmi nepríjemné, keď sa čisté druhotné suroviny znehodnotia čo i len jedným košom bežného komunálneho odpadu.“

Nový systém separovaného zberu druhotných surovín musí fungovať ako celok, preto bude zavedený aj v ostatných mestských častiach. ■

eu

Ocenenie pre Trnavu v súťaži Samospráva a Slovensko bez bariér

Mesto Trnava získalo ocenenie za realizáciu projektu Bezbariérové mesto v siedmej etape súťaže Samospráva a Slovensko bez bariér 2010 – 2013.

■ Ocenenia mestám, obciam, samosprávnym krajom, inštitúciám aj jednotlivcom boli slávnostne odovzdané začiatkom decembra počas benefičného gala večera v Bratislave pri príležitosti Medzinárodného dňa osôb zdravotne postihnutých. Projekt odštartovala trnavská samospráva v spolupráci s občianskym združením Klub vozíčkarov v Trnave a s Úniou nevidiacich a slabozrakých už

v roku 2008 anketou. Jej cieľom bolo identifikovať najväčšie problémy, s ktorými na uliciach mesta a pri návštevách rôznych inštitúcií zápasia hendikepovaní občania, a systematicky vytvárať podmienky pre ich nezávislý pohyb na území Trnavy. Výsledky ankety boli zohľadnené pri tvorbe koncepcie bezbariérovosti a postupne sú v meste realizované aj jej jednotlivé kroky.

Bezbariérovosť sa stala samozrejmosťou podmienkou pri rekonštrukciách objektov či hygienických zariadení, napríklad v mestskom amfiteátri, Kamennom mlyne alebo športovom areáli Slávie. Pribudli bezbariérové prepojenia v obytných súboroch Družba, Na hlinách, v Základnej škole na Ulici A. Kubinu, v zariadení opatrovateľskej služby na Coburgovej ulici, v športovom

areáli v Modranke, kluboch dôchodcov, bezbariérové úpravy sú aj súčasťou budovania nových chodníkov pre peších a cyklistických chodníkov, parkovísk, nových autobusových zastávok vrátane zavedenia nízkopodlažných autobusov mestskej autobusovej dopravy, atď.

Martin Jurčo

Aktivity Tematického centra mládeže

Tematické centrum mládeže pre Trnavský kraj je súčasťou Slovenského inštitútu mládeže Iuventa. Táto príspevková organizácia v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva školstva SR sa chcela dostať čo najbližšie do regiónov, a preto otvorila centrá mládeže v každom krajskom meste. Jedno z centier vzniklo aj v Trnave na Kapitulskej ulici.

■ Na základe prieskumov boli vytipované témy, ktorým sa budú v každom kraji venovať. Trnavské tematické centrum sa zameralo na oblasť zdravia a životného štýlu. Centrum oslovuje školy a jednotlivcov, aby podávali projekty na rôzne aktivity, na ktoré im pomôže získať prostriedky. Jeden z projektov, ktorý je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie, má názov Komprax, čo je skratkou hlavnej myšlienky Kompetencie pre prax.

„Cez samosprávny kraj sa v minulosti takto zamerané projekty realizovali, takže pokračujeme v niečom, čo tu istým spôsobom už existuje. Iuventa sa snaží pracovať neformálne. Ide o typ vzdelávania, keď sú mimoškolské aktivity nielen vyplnením voľného času, ale majú mladých ľudí naučiť čo najviac z praktickej stránky každodenného života a odborného zamerania,“ hovorí regionálna odborná riešiteľka Viera Šimkovičová z Tematického centra mládeže pre Trnavský kraj. Neformálne metódy sú realizované cez zážitkové aktivity.

V rámci trnavského projektu boli aj zmapované trasy umožňujúce bezbariérové prepojenie rôznych častí mesta.

Slovensko bez bariér je projekt, ktorý vznikol v roku 1999 z iniciatívy Asociácie organizácií zdravotne postihnutých občanov SR, občianskeho

Mladý človek dostane úlohu a musí ju kreatívnym spôsobom vyriešiť. Zároveň vedomosti prenáša do praktického života. Projekt Komprax má ambíciu do vzdelávania zahrnúť niekoľko stoviek mladých ľudí. V spolupráci s mestom aj samosprávnym krajom oslovujú školy v ich zriaďovateľskej pôsobnosti a tiež neziskové organizácie. Podobne sa snažia byť aj na akciách, kde sú mladí ľudia, a tak ich môžu individuálne oslovovať. Realizovali niekoľko víkendových školení zhruba pre dvesto študentov stredných škôl.

Jednou z cieľových skupín sú mladí ľudia od 15 do 17 rokov. Tí neraz realizujú projekty napríklad na úpravu okolia v škole, pripravujú kultúrne a športové aktivity a tvorivé dielne. Druhou kategóriou, ktorá nie je vekovo obmedzená, sú žiaci a študenti nad 18 rokov ako dobrovoľní pracovníci s mládežou. Priestor tu majú aj mamičky z materských centier, ktoré môžu vymyslieť projekt pre svoju cieľovú skupinu alebo ľudia pracujúci pre rôzne

zdzruženia GEMMA '93 a Únie miest Slovenska s cieľom aktivizovať celú spoločnosť, ale najmä mestské a obecné samosprávy k zlepšeniu životných podmienok a integrácii zdravotne postihnutých občanov a ďalších marginalizovaných skupín – obyvateľov našich miest a obcí. ■

neziskové organizácie. Môžu to byť učelia alebo vedúci krúžkov, ktorí organizujú rôzne súťaže alebo výlety. Patria sem aj pracovníci v neziskových organizáciách a dobrovoľníci.

V praxi to funguje celkom jednoducho. Skupina ľudí si vytvorí projekt. Zájdu s ním do Tematického centra mládeže na Kapitulskú ulicu. Tam ich formou kurzu naučia formálne pripraviť projekt tak, aby zodpovedal daným kritériám a spĺňal príslušnú myšlienku a ciele. Súčasťou kurzu je aj naučiť sa vyhodnotiť projekty a vyúčtovať pridelené finančné prostriedky. Časové horizonty sú krátkodobé. Mesiac po absolvovaní školenia môže žiadateľ prostriedky na svoj účet a do dvoch mesiacov musí projekt zrealizovať.

Okrem projektu Komprax sa v Tematickom centre mládeže venujú aj Národnému projektu Praktik. Ten sa sústreďuje na neformálne vzdelávanie pracovníkov s mládežou a má zvýšiť ich kompetencie. Trnavský kraj za zaoberá podporou zdravého životného štýlu

a vzdelávania v dopravnej výchove. „Projekt má tri moduly – Štartér, Rabaka a Zaži to. Výsledkom je príprava zážitkového tábora. V týchto moduloch sa vzdelávajú dobrovoľníci, ale aj profesionáli. Vytvoria tzv. dvojčky a pripravia tábor, kde si precvičia kompetencie a zároveň vzdelávajú žiakov a študentov v oblasti zdravého životného štýlu,“ hovorí odborníčka na vzdelávanie pre Trnavský kraj Jana Martinkovičová. Prepojením dobrovoľníkov s profesionálmi chcú dosiahnuť

prirodené odovzdanie skúseností.

„Keďže ide o akreditovaný program, výsledkom bude udelenie certifikátu, ktorý im má ďalej pomôcť v ich profesionálnej kariére. Jednou z aktivít luventy je uznávanie neformálneho vzdelávania a priblíženie sa vzdelávaniu formálnemu. Celý program je hrađený z prostriedkov projektu vrátane organizovania tábora, kde budú môcť prizvať žiakov a študentov, ktorým sa venujú,“ hovorí Peter Mačaj,

ktorý je odborným riešiteľom pre tvorbu tematických centier mládeže na regionálnej úrovni pre Trnavský kraj.

Oba projekty sú stále otvorené. Projekt Komprax sa bude realizovať v celom roku 2014 a projekt Praktik prebieha do marca 2015. Luventa tiež spravuje program Európskej únie pre mládež. Ďalší projekt Erasmus plus – Mládež v akcii je program, v ktorom ide o výmenné pobyty mladých ľudí v rôznych európskych krajinách. ■

Martin Jurčo, foto: Jakub Puškáš

Odišiel milovník a propagátor citrusov i sukulentov Róbert Karas

Začiatkom decembra minulého roka sme sa rozlúčili s pedagógom Róbertom Karasom, ktorého široká trnavská i „cezpoľná“ verejnosť poznala ako zanieteneho pestovateľa a propagátora pestovania exotických i bežných druhov ovocia, pestovateľa kaktusov i sukulentov.

■ Róbert Karas (*31. august 1957 Bratislava †29. november 2013 Trnava) patril k nemnohým osobnostiam nášho mesta tvoriacim každodenné mikrodejiny pretavené do drobných radostí obyvateľov, ktorým poradil či ich priviedol k pestovaniu subtropických rastlín či citrusov. Dlhé roky bol aj predsedom Citrus klubu na Slovensku.

Aj keď sa celý život venoval ríši prírody, pôvodne smerovali jeho kroky k učiteľskej katedre. Po absolvovaní Gymnázia na Hollého ulici absolvoval aprobáciu matematika a hudobná výchova na Pedagogickej fakulte UK v Trnave. Už počas štúdiá vystupoval na koncertoch, súťažiach, a to už mal hudobnícke skúsenosti z gymnaziálneho obdobia, keď bol členom kapely Podkova. Najprv začal pôsobiť v ľudovej škole umenia v Trnave, kde vyučoval

hru na klasickej gitare, neskôr učil v trnavskom Osvetovom stredisku. Od roku 1987 dva roky vyučoval hlasovú výchovu na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave.

Cesta úspešného pestovateľa citrónovníkov, ananášov, fíg či hurmi kaki k jeho celoživotné-

mu koníčku bola jednoduchá a sčasti bola aj dielom náhody. Keď mal štrnásť rokov, jeho otec priniesol domov citrónovník. Rastlinu mu venoval kolega z podnikových novín vtedajšieho Skloplastu. „Citrónovník bol zavrúbľovaný, po preštudovaní literatúry som vysial semená,

zaštepil ho a na prvé plody si počkal tri roky. Postupne som si zháňal ďalšie rastliny,“ spomínal kedysi Róbert Karas. Ovocinárstvo ho tak pochytilo, že sa v strednom veku rozhodol rozšíriť si vzdelanie v tomto odbore na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre. Hoci na prvom mieste v jeho pomyselnom portfóliu záujmov bolo exotické ovocinárstvo, vo svojom skleníku, fóliovníku a záhradke pestoval aj mnoho kaktusov, sukulentov a mäsožravých rastlín.

Jeho záhrada mala len tri a pol ára a napriek tomu poňala množstvo rôznych druhov rastlín. Ako neraz spomínal, z priestorových dôvodov nemal v skleníku rastliny vyššie ako dva metre, no veľmi dobre poznal a navštevoval ich nových majiteľov, kde sa rastlinám darilo aj vďaka jeho radám.

Róbert Karas sa postupne so svojimi pestovateľskými aktivitami čoraz viac prezentoval aj na verejnosti. spolupracoval aj s mestskou samosprávou pri organizovaní rôznych podujatí. Na trnavskom jarmoku radil, ako sa očkujú či vrúblujú drevíny, spoluzakladal aj prehliadku Májový kvet. Žiaľ, na tohtoročnom piatom ročníku podujatia sa s ním už nestretieme, bude venovaný jeho pamiatke.

„Prvý ročník sme robili spolu, bolo to na nádvorí radnice. Aj vďaka jeho povzbudzovaniu a radám sa postupne podujatie rozšírilo, a teraz sa koná na Trojičnom námestí. Viackrát počas Májového kvetu nám robil odborné prednášky. Mnohým, čo si priniesli rastlinky, poradil, zrezal ako bolo treba, tešil ho ich záujem. Priviedol do Trnavy mnohých predajcov a odborníkov na pestovanie

rôznych druhov kvetov,“ spomína Mária Peciarová z mestského úradu, ktorá prehliadku každoročne spoluorganizuje. Róbert Karas často hovorieval, že je lepšie, keď sa pestuje viac druhov rastlín a nie je dobré zostať len pri citrusoch, pretože časom sa vytratí zručnosť, cit a fantázia aj pre bežné „našské“ typy rastlín. Práve on bol jedným z prvých na Slovensku, ktorí vo veľkom pestovali citrusy a dodávali ich rôznym organizáciám. Záujem o jeho produkciu bol taký veľký, že keď v minulosti dodával do Záhradníckych a rekultivačných služieb mesta Bratislavy citrónovníky, zamestnanci si hneď odkúpili polovicu z jeho expedovaných citrusov.

Na jeseň v roku 1999 strávil Róbert Karas päť týždňov v Juhoafrickej republike spolu s dvadsaťčlennou medzinárodnou skupinou. Precestoval krajinu od Kapského Mesta až po Namíbiu. Vybral sa tam po sukulentu a chcel zistiť, v akom prostredí rastú. Tam natrafil aj na dvesto kilometrov dlhú a päťdesiat kilometrov širokú pomarančovníkovú plantáž. Ako v tom čase spomínal, bol to preňho fascinujúci zážitok a až vtedy povedal svojim spolucestujúcim o svojej pestovateľskej záľube.

Mnoho pestovateľov za ním roky chodilo jeho kráľovstva na Kozáckej ulici. Nielen ako jeho klienti, ale aj pre príjemnú atmosféru. Bol totiž vždy ochotný porozprávať sa, poradiť, ale i pomôcť. Zaiste chcel, aby radosť, ktorú on zažíval pri tomto koničku, pocítili aj ostatní. A mnohí Trnavčania, ktorí sa dodnes tešia doma z jeho rastliniek, by zaiste potvrdili, že Róbert Karas svoj cieľ dosiahol. ■

P.R.

Ľudia a udalosti

- **1. 2. 1974** – V Trnave umrel predseda spevokolu Bradlan FRIDRICH KUCHÁR (40. výročie).
- **1. 2. 1999** – V Modre umrel bývalý prvotligový futbalista Spartaka Trnava a jeho neskorší tréner KAROL TIBENSKÝ (15. výročie).
- **3. 2. 1719** – V obci Rybník sa narodil básnik, filológ a pedagóg ANTON MUŠKA, profesor Trnavskej univerzity, jej kancelár a dekan teologickej fakulty, ktorý aj v Trnave umrel (295. výročie).
- **3. 2. 1864** – V Bratislave umrel cirkevný hodnostár a náboženský spisovateľ ANTON PALŠOVIČ, rodák z Trnavy, zakladajúci člen a mecén Slovenského učeného tovarišstva (150. výročie).
- **4. 2. 1824** – V Trnave umrel zvonolejár KAROL FILGRADER (190. výročie).
- **4. 2. 1999** – V Trnave sa uskutočnila slávnostná prezentácia poštovej známky s portrétom trnavského rodáka, prvého záhrebského arcibiskupa a neskôr aj kardinála JURAJA HAULÍKA, ktorá vyšla týždeň predtým súčasne na Slovensku i v Chorvátsku (15. výročie).
- **6. 2. 1919** – V Trnave sa narodil archivár a pedagóg JOZEF MAZÚR, ktorý pôsobil ako učiteľ v Hlohovci a mestský archivár v Trnave (95. výročie).
- **6. 2. 1914** – V Klátovej Novej Vsi sa narodil herec a režisér EMIL ADAMÍK, ktorý pôso-

Simona Jurčová

Zbierame predmety s príbehom z prvej svetovej vojny

Západoslovenské múzeum v Trnave sa zapojilo do projektu Zväzu múzeí na Slovensku na rok 2014 pod názvom Múzeum v čase, čas v múzeu. Tento rok uplynie sto rokov od začiatku prvej svetovej vojny – udalosti v dejinách, ktorá ovplyvnila životy celých generácií v Európe i na celom svete. Projekt Príbeh predmetu. Rok 1914 je zameraný na predmety z tohto obdobia, ku ktorým sa viaže nejaký konkrétny zaujímavý príbeh.

■ Úlohou prihlásených múzeí je sústrediť viac predmetov s príbehom, z nich potom vyberie ten, ktorý do projektu prihlási. Predmety nemusia byť nevyhnutne zbierkovými predmetmi múzea. Ak prinesú predmet občana a budú mať k nemu pútavý príbeh, zamestnanci múzea si predmet zdokumentujú (odfotografujú, oskenujú), príbeh zaznamenajú a predmet vrátia majiteľovi. Každé múzeum má tak možnosť získať nové informácie o živote konkrétnych ľudí v meste či v regióne. Pritom nemusí ísť primárne o príbeh vo-

jaka bojujúceho v prvej svetovej vojne, ale napríklad aj o príbeh rodiny, ktorej život ovplyvnila vojna, príbeh dokumentujúci život obyvateľov miest a obcí v zázemí, a pod. V tejto súvislosti môžu byť zaujímavé napríklad pohľadnice a listy, ktoré posielali muži z frontu, denníky, ktoré si písali, fotografie či albumy fotografií.

Západoslovenské múzeum v Trnave sa bude tento rok venovať tematike prvej svetovej vojny priebežne po celý rok krátkodobými výstavami v rámci prezentácie Zbierkový predmet mesiaca. Počas tohto obdobia budú

Nástup vojakov

(budova je tzv. Káčerov majer v Trnave, dnes Krajský pamiatkový ústav Trnava)

Ľudia a udalosti

bil ako člen Krajského divadla a Divadla pre deti a mládež v Trnave, kde aj umrel (100. výročie).

■ **7. 2. 1959** – V Trnave sa narodil futbalový brankár a kapitán Spartaka Trnava VLASTIMIL OPÁLEK, ktorý umrel roku 1995 po autohavárii na následky zranení (55. výročie).

■ **8. 2. 1664** – V Trnave umrel básnik a protiturecký bojovník PETER BENICKÝ, autor barokovej poézie, ktorú písal po slovensky i po maďarsky (350. výročie).

■ **9. 2. 1999** – V Bratislave umrel trnavský rodák MARIÁN JURÍK, muzikológ, umelecký šéf Opery SND a riaditeľ Slovenského koncertu (15. výročie).

■ **12. 2. 1909** – Vo Valči sa narodil učiteľ, dirigent spevokolu Bradlan a regenschori v Kostole sv. Mikuláša v Trnave DANIEL BULLA, ktorému r. 1999 bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam (105. výročie).

■ **14. 2. 869** – V Ríme umrel sv. CYRIL – KONŠTANTÍN, zakladateľ slovenského písomníctva a spoluzakladateľ kresťanskej kultúry na Slovensku, ktorého meno nesie Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave (1 145. výročie).

■ **14. 2. 1739** – Narodil sa profesor matematiky na Trnavskej univerzite a posledný dekan jej filozofickej fakulty JOZEF MITTERPACHER (275. výročie).

■ **16. 2. 1969** – V Trnave sa uskutočnila prvá verejná diskotéka (45. výročie).

Pamiatka na svetovú vojnu, tlačený obrázok na vyšívanie s okienkom na fotografiu vojaka

vystavené viaceré predmety, napríklad album súkromných fotografií dôstojníka honvédskeho pluku Oskara Ehlersa pôvodom zo Sabinova, albumy fotografií z prvej svetovej vojny, pohľadnice trnavského cukrára Jozefa Marka, ktoré posielal z frontu rodine, militárie z obdobia prvej svetovej vojny, vyšívané a lepené obrázky v domácnostiach: Pamiatka na prvú svetovú vojnu, fotografie rodín, ktoré si dávali robiť v ateliéroch pred odchodom muža na vojnu, a pod. Okrem toho bude múzeum pracovať na projekte databázy pamätníkov prvej svetovej vojny v rámci Trnavského samospráv-

neho kraja. Ak teda máte doma predmet z prvej svetovej vojny, ku ktorému sa viaže váš rodinný príbeh tradovaný z generácie na generáciu, podel'te sa oň a zapojte sa tak do projektu Príbeh predmetu. Rok 1914. ■

Západoslovenské múzeum v Trnave vyzýva občanov Trnavy a okolia, aby sa ohlásili u Mgr. Lucie Duchoňovej, historičky Západoslovenského múzea v Trnave, alebo u PaedDr. Simony Jurčovej. Môžete tak urobiť listom, mailom, alebo telefonicky, stačí, keď uvediete heslo Prvá svetová vojna.

Kontakt: Západoslovenské múzeum v Trnave, Múzejné nám. 3, 918 09 Trnava, duchonova.lucia@zupa-tt.sk, jurcova.simona@zupa-tt.sk alebo tel. 033 - 5512913

Ľudia a udalosti

- **17. 2. 1749** – Cisárovná MÁRIA TERÉZIA schválila štatúty trnavských lekárníkov, ktoré boli prvými v celom vtedajšom Uhorsku (265. výročie).
- **19. 2. 1539** – Kráľ FERDINAND I. vydal mandát, ktorým zakázal Židom usadzovať sa v Trnave (475. výročie).
- **20. 2. 1744** – V Spišských Tomášovciach sa narodil historik, jezuitský pedagóg a spisovateľ JURAJ SKLENÁR, autor národnej obrany Slovákov, ktorý pôsobil aj v Trnave (270. výročie).
- **23. 2. 1969** – V Trnave umrel herec a osvetový pracovník JÁN PUŠKÁR (45. výročie).
- **25. 2. 1989** – V Bratislave umrel operný spevák a dlhoročný sólista SĽUK-u ELEMÍR SIEGEL, rodák z Trnavy, kde je aj pochovaný (25. výročie).
- **26. 2. 1834** – V Trnave umrel básnik a učiteľ JÁN KOCIÁN (180. výročie).
- **27. 2. 1744** – V Trnave sa uskutočnila posledná verejná poprava bosoriek (270. výročie).
- **28. 2. 1889** – V Trnave sa narodil ovocinár a priekopník ochrany prírody KORNEL MAHR, ktorého meno v Trnave nesie ulica a Základná škola na Prednádraží (125. výročie).
- **29. 2. 2004** – V Piešťanoch umrel akademický maliar EMIL PAULOVÍČ, rodák z Leopoldova, ktorý pôsobil dlhé roky ako scénický výtvarník v Krajevom divadle v Trnave (10. výročie). ■

Jozef Šimončíč, fotografie predmetov zo zbierok Západoslovenského múzea v Trnave

Proces s bosorkami z Ružindola roku 1744 ...

Sprievod šiel z námestia Dolnou bránou, potom cestou (dnes Ulica A. Žarnova) ku popravisku, teraz ohraničenom Trnávku, Tamaškovičovou a Zelenečskou ulicou

Detail výzdoby meča posledného trnavského kata

■ Nedávno som dostal otázku: Ako vyzeral sprievod z trnavskej radnice na popravisko? Niečo sa mi marilo, ale... Nevedel som odpovedať.

V roku 1954 vyšlo vládne nariadenie č. 29/1954 Zb. o organizácii štátnych archívov. Bola to revolúcia, archívy boli predtým len pri niekoľkých župách, mestách, panstvách a biskupských úradoch. Zriedka niekým spravované a spracúvané. A zrazu mali byť všade – až po okresy a vybrané mestá: spracúvané, vyčistené, inventarizované. 1. nov. 1954 som nastupoval na radnicu v Trnave ako mestský archivár.

Roku 1955 som začal od gruntu usporadúvať registratúru Magistrátu mesta Trnava. Zachovala sa od roku 1238 – azda najrozsiahlejšie zo slovenských miest. Medzi základné oddelenia patrili i Processualia – súdne akty (od privilégia Belu IV. mala Trnava právo súdiť – i odsúdiť na smrť svojich mešťanov, ak sa prevínili). Vtedy som sa prvý raz stretol so spisom ružindolských bosoriek z roku 1744.

Posledná bosorka

Roku 1956 sa dostal do našich kín slovenský historický film

Posledná bosorka. Film som videl, vrátil som sa k spisu ružindolských¹ bosoriek, zinventarizoval som ho (86 folií v 26 konvolútoch), porovnal dej filmu s obsahom spisu a pustil som sa naivne do obhajoby Trnavy: Obsah filmu je úplne vymyslený, umiestnený do univerzitnej Trnavy, film je jej degradáciou, autor scenára si mal najprv nastudovať dokumenty, a pod. Lenže tvorcovia filmu mali politické krytie (a objednávku!), čo mne chýbalo. A mal som šťastie, že som neskončil horšie. V úradí som však cítil aj sympatie radnice, že ten čierny okuliarnatý archivár, čo sa pohybuje v montérkach po jej povalách, znáša, práši, čistí staré knihy a balíky spisov, môže mať pravdu...

Ružindolčanov prezývali bosoráci

V 70. rokoch 20. storočia som končil štúdiu o pečatiach miest a obcí okresu Trnava. Nevedel som si poradiť s niektorými obrazmi v pečatiach a napadlo mi, či to nemá súvis s prezývkou obce. Povedal som to JUDr. J. Roháčovi, vedúcemu odboru vnútorných vecí Okresného národného výboru v Trnave.

Okamžite konal a obežníkom požiadaval všetky miestne národné výbory v okrese Trnava, aby odpovedali na otázku, ako sa prezývajú obce, s ktorými susedia. Žiadna požiadavka ONV nebola vybavená tak promptne². Aj tieto podklady som použil na článok Ako sa prezývali obce Trnavského okresu. In: Trnavský hlas, 1973, roč. 21, č. 24, s. 7. Po vyjdení tohto čísla mi volal redaktor M. Jurina: „...To tu ešte nebolo, Trnavský hlas sa za 30 minút vypredal!“ Vychádzal v náklade 30.000 exemplárov. Tešili sme sa. Nie dlho. Zavolali nás oboch na Okresný výbor Komunistickej strany Slovenska pre laesio Majestatis – urážku majestátu. Niektorý tajomník bol z Ružindola a Ružindolčanov prezývali bosoráci... Chrbát nám podržal podpredseda ONV Ľudovít Karel, ktorý to vzal ako vtip (mám dojem, že predtým bol v spore s príslušným tajomníkom). Aby som zodpovedal otázku z úvodu, vrátil som sa znovu k spomínanému spisu a pripájam niekoľko vyexcerpovaných dokumentov o ružindolských bosorkách v roku 1744. Spis by si však raz zaslúžil veľkú dôkladnú štúdiu.

¹ Hrnčiarovce, Modranka, Ružindol, Veľké Brestovany boli poddanské dediny Trnavy, kde platilo trnavské právo.

² Agenda je uložená v Štátnom archíve Trnava pod č. OA-62/07-1973.

1. 25. februára 1744 (bol utorok) v Trnave na radnici popoludní zasadal magistrát okrem senátora Juraja Počucha a uzniesol sa:³

Na úvod zasadania referoval richtár o sťažnosti Otcov jezuitov na postup drábov za zrážky študentov s mestskými drábmami cez jarmok na sv. Vincenta. Uznesenie znelo: V prípade zrážky so študentmi dvaja drábi budú rokovať so študentmi, dvaja ďalší idú bitku oznámiť kapitánovi, ten posilní hliadku na 16 drábov (sic!).

Ako posledný bod sa čítali obvinenia proti Anne Chlebovej, manželke Jána Nemca, a Magde Gőrőgovej, manželke Juraja Abdonika, obyvateľkám Ružindola, odsúdeným na smrť. Kapitán dostal za úlohu pripraviť ku poprave na piatok 28. februára štvrtku vína, dva vozy dreva na hranicu, ktoré prikáže konzul priviesť poddaným.

2. Ružindol 8. februára 1744 Richtár, prisazní a celá obec ružindolská potvrdzujú na žiadosť trnavského magistrátu, že stará Abdonička a Jamborka boli už od Heistrovej vojny podozrivé z bosoráctva.⁴

My richtár a prisazní konšalle osady Rošindela znamo činime, že byvše od slavného magistratu nášho zeptani, zdaliž stará Abdonička aj Jamborka v obecném podezrení straniva bosorstvi v Rošindole byli a jak

davno. Proto vysvedčujeme pod svym hodnovernym svedomim aj ze vsecku obcu, že Abdonička Magda ešče pred Hajstrovu vojnu až dosavad u nas v obecnem podezreni skrzeva bosorstvi bila. Jamborka pak od toho času, jak jeho milost pan Počuch pudmistrem a v Kristu Panu zesnuly Peter Vepaj dvorskym byli. Tym spusobem u nas v obecnem podezreni skze bosorstvi byla. A že take-to chyry od predjmenovanych dvou osobach našej osadie byli, s tymto našim pismem uznavame a pečati obecny potvrzujeme. Datum v Rošindole, die 8. Febr. 1744.

Richtar: Jano Biskupič
Konšale: Ferenč Šnajder
L. S. Imre Lančarič, Jano Čeč
Marton Petrikovič
i všetcka poctiva obec

3. 28. februára 1744 v Trnave na radnici zasadal magistrát okrem senátora Juraja Počucha a uzniesol sa:⁵

Zo zápisnice z predchádzajúceho zasadania vyplýva, že Magdaléna Gőrőghová, vdova po Jurajovi Abdonikovi a Anna Chlebova, manželka Jána Nemca, budú po sťatí spálené na hranici, preto deň predtým richtár nechá vyhlásiť kvartalistom, aby mešťania nastúpili ozbrojení (armata manu) k mestskej veži, odtiaľ po radnicu sa zoradia jazdci na koňoch, potom nastúpi mestský magistrát. Mestský drábi pôjdu

k domu kata na radnici, privedú odsúdené v putách za prvého zvonenia zvona na vežičke radnice (s. 864) do zasadacej siene, povedľa nich ide kat a v odstupe asi jedného kroku od nich zastane. Notár prečíta najprv rozsudok nad Magdalénou Gőrőgovou po latinsky, a potom slovo od slova po slovensky. Nato vstane richtár, zlomí pripravenú palicu (akoby rováš)⁶, hodí ju pod nohy odsúdenej a kat ju zdvihne. Potom notár prečíta rozsudok proti Anne Chlebovej najprv po latinsky, potom po slovensky. Nato znovu vstane richtár, zlomí druhú palicu a hodí ju pod nohy druhej odsúdenej, kat ju tiež zdvihne. Potom vyvedú odsúdené zo zasadacej siene magistrátu, odovzdajú ich katovi, ten ich zviaže, zídu dolu schodmi, nastúpia na vozy, kde už sedia sprevádzajúci pátri – spovedníci. Ozve sa po druhý raz zvon, sprievod s odsúdenými prejde na námestie k stĺpu (pranieru), kde sa rozsudky zverejnia. Nato kapitán na čele jazdy a ozbrojených mešťanov v dvojstupe idú na popravisko. Nasleduje poprava. Prítomní sú v zastúpení magistrátu mesta senátori Gašpar Šajgo a Matúš Hoberajter, vicenotár a zástupca mestského fiškála Andej Pauli, nespočetné množstvo ľudu i obyvateľov Ružindola. Obe odsúdené sú sťaté, telá vyložené na hranicu a spálené.

³ Štátny archív Trnava, Magistrát mesta Trnava, Protokol mestskej rady 1744, s.862-863, zápisnica.

⁴ Ružindol bol poddanskou dedinou mesta Trnava. - Štátny archív Trnava, Magistrát mesta Trnava, Processualia 1744, fasc. 14, nro. 1, č. 21. Orig., pap., pečať pritlačená do červeného vosku.

⁵ Štátny archív Trnava, Magistrát mesta Trnava, Protokol mestskej rady 1744, s.863-864, zápisnica. - Sprievod šiel z námestia Dolnou bránou, potom cestou (Žarnovova ul.) ku popravisku, teraz ohraničenom potokom Trnávku, ulicami Tamaškovičovou, Zelenečskou, od. č. 57 späť k Trnávke.

⁶ Dica, dyaca: tabula, cautio, charta, ubi continetur summa debiti, rechen, kerbholtz, rechenafel, kerbe, kerp. (Bartral)

4. Rozsudok nad Magdou Góřógovou, prečítaný verejne 28. februára 1744⁷

„Proci predstojicej Góřóg Magdy, Abdonik Jura, negdy obyvatele rošindolského pozustalej vdovy skrz slávne pravo vysloveno jesti:

Ponevač ze svedectvi pred slavnym pravom pod prisahu vydaneho aj predstojicej do oči povedeneho zjavne se preukazalo, že tátože Góřóg Magda, Abdonik Jura, negdy obyvatele rošindolského pozustala vdova ešte roku 1692 v bosorstvi juž rozhirena bola a od času toho mnohym lidem v rozličnych príležitostiach pre nejake zvady, nesvornosti a neporadky se hrozila a po takej hrozby o všelijake nebezpečne a škodlive vetci tym lidem stali se, jako tež ale pred tricatmi rokmi s Bernadič Ondrejem včil take obyvatelem rošindolskym, na ten čas pak ešte mladem veku postaveným...“

Rozsudok, slovenský preklad latinského textu, obsahuje tvrdenia, že Magda Góřógová škodila mnohým ľuďom už od roku 1692.

Ondrej Bernadič, ružindolský obyvateľ ešte pred 30. rokmi prichytil na hrachu svojho otca syna a dcéru Magdy Góřógovej, udrel ich niekoľkokrát prútom. Magda sa veľmi nahnevala, hrozne sa s ním vadila a preklínala ho. On to nemohol zniesť a povedal jej: „Oškvarok, čo toľko nadávaš...!“ Ona mu odpovedala: „Čakaj, budeš ty pamätať oškvarka!“ Po tej hrozbe o niekoľko dní veľmi ochorel, nohy sa mu skrčili

a odvtedy dodnes má ešte jednu nohu skrčenú „památku na sobe nosí“.

Pavol Kopun, sused Magdy Góřógovej, pred niekoľkými rokmi videl vo svojej stodole veľkú strakavú žabu, prebodol ju špicatou palicou (štekem nakončeným), tak prebodnutú a nastoknutú na palici zastrčil do plota medzi svojím domom a domom Magdy a rozkázal dávať pozor, aby z palice neutekla, „ale však ničmenej táže žaba z toho šteka precca enem utiekla, ale pak a kam, vedomo neny, dosci ale na tem“, že Magda v tú istú noc mala zakrvavené šaty, plachty i posteľ, (krvavú plachtu priniesli na súd), upadla do hrozne veľkej nemoci, stratila oko, na druhý deň nevesta Magdy to oko na dlani priniesla ukázať manželke Pavla Kopuna. Za udretie a bitie tej žaby Magda Góřógová („jakšto i násilne o nej se domnivati muže“) ležala na úmor chorá a zakrátko oslepla aj na druhé oko. Tiež za bitie a udretie tej žaby sa Pavlovi Kopunovi skrčili ruky, že ich nemohol zdvihnúť k ústam. A bol by ich mal tak doteraz, keby Magda nikým nevolaná, už slepá na obe oči, držiac sa len steny, nebola prišla, a odporúčala manželke Pavla Kopuna, ktorá sa strojila nejakému liečiteľovi do Šoporne, aby nikam nechodila a nerobila si zbytočné útraty, len nech trie dole ruky manžela vlastnými slinami a pálením. Po vykonaní tej rady sa uzdravil. Dosvedčilo sa proti nej aj to, že sa stretávala s ľuďmi podozrivými z bosoráctva. Nejaká

Nemka chodila často do jej domu, a tá sa raz pustila do Kopunovho syna, nadávala mu a urážala ho, on ju niekoľkokrát udrel, načo náhle – v priebehu 20 hodín zomrel. Našli sa tiež na tajnom mieste ľudské kosti namočené vo vode, ktoré mohla používať len na bosoráctvo. Keď sa to všetko zhromaždí – a všetci ružindolskí obyvatelia to potvrdzujú aj na písme – bola podozrivá z bosoráctva, nikto s ňou nechcel nič mať – čo všetko sa potvrdilo pred súdom aj prisahou na jej hlavu, že škodila mnohým ľuďom, a týmito skutkami zhrešila proti Božským prikázaniam „sobe za pokutu, iným vpak na príklad ako zjavna bosorka na popravnem miste najprv síce štátá, potom pak spálená bude“.

5. Rozsudok nad Annou Chlebovou prečítaný verejne 28. februára 1744⁸

Svedkovia po prisaha na jej hlavu tvrdili, že Anna Chlebová bola v Ružindole všeobecne známa ako bosorka, spojená s diablom; po jej hrozbe sa aj starým ľuďom objavili nebezpečné skrčenia a nemoci.⁹

1. Asi pred pätnástimi rokmi Anne Chlebovej mestský dvorský dorúbal putňu v mestskom háji – v noci sa mu skrčila ruka a ťažko sa mu hojila.

2. Syn Jána Krela ešte s dvoma sa vysmievali Anne Chlebovej, pohrozila im, že ich smiech sa obráti na plač – a boli „mizerne skrčení“.

3. Ondrej Zagajec, ináč Panákov syn, mal skrčené nohy a na rozličných miestach veľké rany,

⁷ Štátny archív Trnava, Magistrát mesta Trnava, Processualia 1744, fasc. 14, nro. 1, č. 26.

⁸ Štátny archív Trnava, Magistrát mesta Trnava, Processualia 1744, fasc. 14, nro. 1, č.24, s. 9a-11a.

⁹ Štátny archív Trnava, Magistrát mesta Trnava, Processualia 1744, fasc. 14, nro. 1, č.5: Vypočúvanie 9 svedkov v Ružindole 2. októbra 1743

z ktorých mu trčali vlasy a muse-
li mu vyberať kosti, ona po celej
dedine hovorila, že sú to morové
rany a chlapec nato zomrel.

4. Po hádke s Annou Chlebo-
vou pre zajaté kone sa Ondre-
jovi Zagajecovi skrčili nohy,
a keď sa dedinčania na ňu
chceli sťažovať u vrchností, pri-
šla od Anny Chlebovej druhá,
tiež podozrivá žena Katarína
Bošňáková vypýtať si chleba
od Ondreja Zagajeca, tešila ho,
dotkla sa mu nohy a na druhý
– tretí deň sa uzdravil.

5. Keď syna Jána Kreta liečila
nejaká cezpoľná žena a on
ležal v bolestiach, vliezla tam
akási mačka a videli ju tam,
keď richtár rozkázal vziať pá-
lené od Anny Chlebovej Rada-
kovičovmu chlapcovi; cezpoľná
žena aj syn Martina Biskupiča
doteraz skrčená „a naveky
žebraken byla“. Tie dve čierne
mačky prišli ku dverám, akoby
chceli vojsť dnu, ale keď na ne
prehovorila žena, utiekli. Mač-
ky tam boli vždy, keď tam bola
Anna Chlebová.

6. Dora Prihelová, manželka
Krelovho syna, v Jamborkinom
dome sa oprela o ohnisko
a keď prišla domov, na celom
tele sa vysypala, nevie prečo,
„až po nekom dni s teho sví-
tečku že našla“. Anny Chlebo-
vej sa v dedine všetci báli ako
podozrivej z bosoráctva.

7. Vdova Nadová, stojac na
ulici s inými ženami, keď na
druhej strane ulice Jamborka
veľmi nadávala a preklínala,
povedala: „Když člověk na sebe
križ urobí, zleho ducha se ne-
bojí, neto takej ženy...“, hneď
v ten deň jej zahynula ovca
a na druhý deň dva voly, ktoré

Meč posledného trnavského kata

šli na pašu zdravé, vrátili sa
bez chvostov.

8. Juliana Šnajdrová nemohla
zaplatiť Jamborku dva peniaze
za pálené, ktoré chcela pre-
dávať, zostala biedne skrčená,
Jamborka k nej chodila, dotkla
sa jej a zdravie sa jej vrátilo.

9. Niektorý hajdúch jej „ze
švancarzu zatnuce“ do jej ob-
loka či steny, upadol do takej
nemoci, že aj „mizerne zemrel“.

10. Anna Chlebová ukradla
z Lančaričovej pivnice smotán-
ku, Michal Pinka videl ako ju
nesie pod zásterkou a vravel
jej: „Prečo to robíš?“ Na druhý
deň, napriek tomu, že dvere
pivnice boli zamknuté, oblok
a diery pozatvárané, našli mlie-
ko rozliate a „nádoby popreka-
cované“, čo sa opakovalo.
Keď sa všetko toto zväžilo a do-
kázalo pred súdom, že Anna
Chlebová aj podľa všeobecnej
mienky bola bosorka, každý
sa jej vyhýbal, mnohým ľuďom
škodila, Božie prikázania pre-
stúpila „a za ništ nemala, jak
zjavna bosorka a mrcha žena
na popravnom mieste stjata
a potom spalena bude“.¹⁰

6. Záver. Roku 1744 boli v Trnave štyri mužské kláštory:

Jezuitský, františkánsky, pau-
línsky a trinitársky. V nich sa
sústredoval veľký intelektuálny
potenciál. Jezuiti prednášali na
filozofickej a teologickej fakulte
Trnavskej univerzity, františkáni
mali vlastnú teológiu pre svo-
jich adeptov kňazstva, paulíni
a trinitári chodili na prednášky
na Trnavskú univerzitu. Z je-
zuitských katalógov poznáme
dokonca presné mená profeso-

¹⁰ Roku 1784 stála pred súdom magistrátu mesta Trnava Helena Šutova, ktorá po pôrode hodila dieťa do studne
v Hrnčiarovciach. Bola odsúdená na smrť, ale cisárovná Mária Terézia jej udelila milosť. (Št. archív Trnava, MG
Prodessualia fasc. 70, nro. 13).

rov i predmetov, ktoré prednášali. Katalóg na rok 1744 uvádza ako rektora od 12. marca 1742 Jána Kazyho¹¹, Františka Xav. Carinu, dekana Filozofickej fakulty, Juraja Havaia, dekana Teologickej fakulty, Ladislava Repszeliho, dekana Právnickej fakulty, Michaela Lipšica, dekana Fakulty jazykov – riaditeľa gymnázia, Joachima Summatingera, profesora morálky a ostatných, spolu 26 pátrov. Nie je v literatúre známy postoj týchto vedcov k procesu s bosorkami 1744 v Trnave. Azda aj preto, že zvlášť na Trnavskej univerzite mali svoje skúsenosti v premnohých konfliktoch študentov s mestskou políciou. Mesto si od privilégia (1238) Belu IV. nárokovalo trestať každého, kto sa previnil na území mesta. Študentské výtržnosti: nie vždy nevinné pitky v krčmách, krádeže ovocia v záhradách, hrozna vo viniciach, piva v mestskom pivovare, ľúbostné romániky s dcérami i manželkami trnavských mešťanov dostávali mestský magistrát do varu. A senát Trnavskej univerzity – odvolávajúc sa na právo všetkých univerzít – opakovane tvrdil, že trestať univerzitných študentov môže jedine on. (Treba priznať – aj keď to bolo na hrane zákona – stál vždy na strane študentov). Cisár sa priklonil k postoju univerzity, ale trnavský magistrát nekapituloval, disponoval policajným aparátom a žalárom. Niet sa čo diviť, že v spore

Detail štítu nad domom kata

s mestom o študentoch použil rektor v obrane túto formuláciu: *Certe nomen Tyrnaviae per Academiám universae Europae inclaruit, quod alias mansisset obscurum* – Meno Trnavy sa dostalo do celej Európy len vďaka univerzite, inak by o nej nik nevedel. Nebudeme nespravodliví voči cechovým majstrom a význačným mešťanom, tvoriacimi magistrát, ale za takmer 150-ročného pôsobenia Trnavskej univerzity v meste im nedošlo, čím táto inštitúcia bola pre mesto. A keď, bolo už neskoro – univerzita odchádzala do Budína. Študentský popevok z tej doby *Ergo, vale parva Roma...* budeš slúžkou mestečiek! vyjadroval realitu. Spomínaný intelektuálny potenciál mal vlastné problémy, nielenže nechcel sa miešať do súdnych rozhodnutí mesta, ale v interných správach o činnosti ho ignoroval. A Matej Bel, ktorý síce ešte žil (+1749), napísal najrozsiahlšie dejiny Trnavy,

vydal ich roku 1736 – a už vtedy zdôrazňoval prísnosť trnavského súdu (*Notitia Hungariae novae, Commitatus Poseniensis, Tyrnavia*).¹²

Zusammenhang Der Prozess mit Hexen aus Ružindol im Jahre 1744 in Trnava

Trnavaer Magistrat verurteilte als Hexen Magda Görögová – Abdonička und Anna Chlebová zum Tode, beide aus Ružindol, Untertannendorf von Trnava. Der Schultheiß und die vereidigte Sachverständige aus Ružindol schriftlich bestätigten, dass die obengenannte Hexen waren. Ausführliche Beschreibung der Hexereien und Hinrichtung von deren am 28. Februar 1744 – beide wurde zuerst vom Henker enthauptet und dann auf dem Scheiterhaufen verbrannt. Der Beitrag ergänzt die authentische Transkription aus den Gerichtsakten.

Übersetzung

Mgr. Zuzana Droběnová, PhD. ■

¹¹ HOLOŠOVÁ, A.: Rektori Trnavskej univerzity. Trnava: Trnavská univerzita 2009, s. 81–84. (rektor TU Ján Kazy). – *Catalogus personarum... Provinciae Austriae SJ 1744*. – *Historia collegii Tyrnaviensis 1744* obsahuje sedem husto popísaných strán (s. 256–262) o činnosti kolégia v roku 1744 (vysluhovanie sviatostí, kázne, katechézy, služby národnostiam, činnosť fakúlt, počty členov kolégia, ale ani slovo o vzťahu k mestu). (Ústav dejín Trnavskej univerzity: CD z MOL Budapest, Acta jesuitica, Tyrnavia). – ŠIMONČIČ, J.: Spory mesta Trnavy a Trnavskej univerzity o trestnú právomoc In: Trnava 1988, Bratislava 1991, 137–176.

¹² „Z času na čas môžeš počuť široko – ďaleko chvály na prísnosť trnavských úradníkov. A tak sa tu zriedkakedy dá zazrieť šibenica bez povrazu“. (JURÍKOVÁ, E. v preklade kapitoly o Trnave z diela Matej Bela, rkp).

Martin Jurčo

Filmové archívy uchovávajú aj zábery z minulosti nášho mesta

Slovenský filmový ústav v Bratislave pri príležitosti 50. výročia svojho vzniku sprístupnil pre širokú verejnosť databázy, ktoré obsahujú poznatky a informácie o slovenskom filme, kinematografii a audiovizuálnom umení. Sú výsledkom budovania dlhodobého projektu informačného systému, ktorý realizujú od roku 2002. Jedným z jeho hlavných zámerov je vytváranie Slovenskej národnej filmografie ako informačného zdroja, ktorý sa takto dostáva medzi širokú verejnosť. A práve vďaka tomuto projektu máme možnosť získať prehľadné informácie o tom, čo v minulosti naši filmári zaznamenali v oblasti spravodajskej, dokumentárnej i hranej tvorby. A, samozrejme, o ich filmových aktivitách v Trnave.

■ Databázy systému SK Cinema (podľa ktorého je pomenovaný aj webový portál) sú dodnes otvorené, pretože sa dopĺňajú a rozširujú. Už teraz nachádzame zaujímavé filmové tituly, ktoré azda budú výzvou pre každého organizátora kultúrneho podujatia v našom meste. Z množstva 17 tisíc filmografických záznamov a viac ako 140 tisíc zbierkových predmetov a archívnych dokumentov v zbierkach a fondoch filmového ústavu je s našim mestom spojených 109 filmov v databáze, viac ako päťsto predmetových hesiel a 234 hesiel z heslára Slovenského filmového ústavu. Jednodu-

Aj vo filme *Námestie sv. Alžbety* nájdeme exteriéry z nášho mesta
foto: Gita Skoumalová (Filmové profily. Bratislava: SFÚ 2005)

chým zadaním predmetového hesla Trnava sa dostaneme k podrobným údajom k spravodajským, dokumentárnym a hraným filmom a k databáze dokumentov (napríklad recenziám, článkom o filmoch, ale i k fotografiám a profilom tvorcov, ktorí svoj život spojili s Trnavou). Je prirodzené, že kvôli ochrane autorských práv tretích osôb slúži portál len ako podrobná informácia o spomínaných dokumentoch, teda nemožno si ich priamo na portáli pozrieť. Prístupné sú v študovni na Grösslingovej ulici v Bratislave a filmy sú dostupné aj na verejné projekcie.

.....

Doteraz si Trnavčania pamätajú trnavské exteriéry filmov Štvorylka, Posledná bosorka alebo televízneho filmu Adam Šangala. Menej známa je ďalšia hraná tvorba kolibských filmov, ktoré sa občas uvádzajú na filmových prehliadkach, či v rôznych cykloch televízií. Širokej

verejnosti sú celkom neznáme dokumentárne či spravodajské filmy. Z databázy spravodajského filmu ide najmä o krátke šoty z filmových týždenníkov. Napríklad, v roku 1943 vznikol šot s názvom Zbierka cenných hodín v trnavskej cukrárni, kde predstavujú zbierku historických hodín v cukrárni Š. C. Parráka na dnešnej Hlavnej ulici. V roku 1950 zaznamenali filmári trnavské dožinky a ľudovú veselicu k výročiu SNP alebo v roku 1971 šot o trnavskom okrese. Vymenovať množstvo krátkych príspevkov vo federálnych či slovenských filmových týždenníkoch by zabralo väčší priestor, preto spomeňme aspoň tie najzaujímavejšie súvisiace s Trnavou alebo trnavskými reáliami: Stredoškolské atletické preteky (1940), Najväčšia súkromná keramická zbierka na Slovensku (1943), Na vzornej farme Nupodu (1944), Prvý deň slepačieho života na trnavskej farme (1947),

Družba sovietskych a československých železničiarov (1952), Československý štátny súbor piesní a tancov v trnavskom Kovosmalte (1953), Zlepšovateľ Jozef Vadovič z trnavského Kovosmaltu (1953), Trnavská elektrárň (1955), trnavská Repná kampaň (1955) a Konferencia zlepšovateľov (1956). Mnoho ďalších šotov z filmových týždenníkov (desaťročia uvádzaných v kine pred predstavením) bolo nakrútených v trnavskom Kovosmalte a v poľnohospodárskych podnikoch, časté sú i oslavy 1. mája či niektorých výročí. A to nehovoríme o množstve tém venovaných významným športovým udalostiam (napr. medzinárodnému pästiarskemu zápasu v Trnave z roku 1940), z tohto obdobia sú aj mnohé zábery venované náboženským akciám alebo zachytávajú rôznych dobových politických a cirkevných funkcionárov.

Z dokumentárnej produkcie spomeňme film Čierne umenie (1946), ktorý hovorí aj tradícii trnavských tlačiarň. Hraný dokument Autobus na trati 14-321 (1956) sa venuje trase autobusu Trnava – Smolenice. V roku 1981 vznikol film Andreja Kristína Skloplast, o niečo neskôr dokumenty Petra Záchenského Súčasnosť historickej Trnavy (1987) a Výročie Trnavy (1988). V roku 1980 vznikla časť Trnava z cyklu Evy Štefankovičovej Mestá v SSR a o desať rokov neskôr vznikol videofilm Juraja Johanidesa Historická Trnava. Z väčšieho cyklu je televízny animovaný film O mestečku za hradbami z roku 1992 vyrobený ešte vo vtedy smutne nesprivatizovaných kolibských ateliéroch.

Kohút nezaspieva (1986) foto: Milan Kordoš (Filmové profily. Bratislava: SFÚ 2005)

Rok predtým, v roku 1989, sa Trnava vďaka historickej univerzite dostala aj do dokumentárneho filmu Martina Slivku Dejiny vysokých škôl na Slovensku. Exportná verzia filmu bola vyrobená v ruskej, anglickej, nemeckej, francúzskej, talianskej, španielskej, portugalskej, arabskej a čínskej jazykovej verzii. V 80. rokoch špeciálnom kolibskom cykle Sonda zašli filmári medzi hercov do Divadla pre deti a mládež a do klubu Fortuna. Okrem toho pripravili aj hodinový záznam z divadelného predstavenia Noc zázrakov. V oblasti dlhometrážnych hraných filmov bola Trnava vďačnou kulisou exteriérov najmä pri nakrúcaní historickej tematiky. Zaiste to súviselo nielen s vizuálom mesta, historickou architektúrou, ale i rovinatým prostredím vhodným pre vojnové exteriéry, i s blízkosťou od Bratislavy. Pripomeňme niekoľko filmov: Drevená dedina (1954), satirickú snímku Andreja Lettricha Čisté ruky (1963), literárnu adaptáciu známeho diela z čias

slovenského štátu Námestie svätej Alžbety (1965), komediálny film Jeden deň pre starú paniu (1966) od Martina Holého a niektoré scény v Lettrichovom filme Červené víno (1976). Dnešnú Hlavnú ulicu a niekdajší Krym možno vidieť v snímke Dušana Hanáka Ružové sny (1976), tematika SNP bola spracovaná vo filme Súkromná vojna (1977) i v detskom filme Lampáš malého plavčíka (1984). Zdanlivé prehodnocovanie dejín riešil Martin Ťapák vo filme v hlavnej úlohe s Milanom Kňazkom Návrat Jána Petru (1984), a známa je aj filmovaná dráma Ivana Bukovčana filmovo uvádzaná pod názvom Kohút nezaspieva (1986). Mnohí Trnavčania si dodnes pamätajú nakrúcanie filmu Výlet do mladosti, ktorý v roku 1983 pre televíziu nakrúcal v starom centre mesta režisér Pavol Haspra. V slovensko-poľskej spolupráci vzniklo dielo nakrútené podľa predlohy Julesa Verna Tajomstvo alchymistu Storitzza (1991). Vo všetkých je Trnava prítomná, aj keď len v niektorých záberoch. Z nevedných

filmových príspevkov spomeňme reklamný šot Prečo sa žena neponáhla? propagujúci sporáky z podniku Kovosmalt, ktorý nakrútil známy český filmový režisér Petr Schulhoff. Inštruktážny dokument Ústavu pre školský a osvetový film z roku 1944 má názov Výroba cukru v Trnave.

V databáze SK Cinema je v súvislosti s každým filmom informácia o členoch výrobného štábu, presnom čase nakrúcania, filmovacích dňoch, ale i finančných nákladoch, čase a mieste premiéry či iných filmoch, s ktorými bol v distribúcii uvedený. Hraný film má svoju stručnú dejovú anotáciu, do-

kumentárnym filmom nechýba presná anotácia a popis obrazu.

.....

V dokumentačných zložkách Slovenského filmového ústavu nájdeme fotografie súvisiace s výrobou rôznych filmov. Samostatnými zložkami a fotozbierkami sú: Trnava, Historická Trnava, Country fest 1992, Skloplast, a samostatná databáza článkov a rôznych ďalších dokumentov ako sú plagáty či bulletiny k filmovým predstaveniam. Fondy Slovenského filmového ústavu sa takýmto internetovým prehľadom dostávajú k svojim divákovi, a sú prirodzenou inšpiráciou na organizovanie rôznych tematických

prehliadok. Veríme, že sa tejto myšlienky chytiť aj Trnavčania. A to nehovoríme o množstve dokumentárnych a spravodajských televíznych dokumentov i hraných filmov, ktoré vznikli v produkcii bratislavskej televízie (napr. film Pomsta od Jána Roháča z roku 1975 v ktorom je vidieť dnešnú Štefánikovu ulicu, alebo Kráľove Čenkovej deti režiséra Otakara Krivánka z roku 1974 sčasti nakrúcané na dnešnom Námestí sv. Mikuláša).

V nasledujúcom vydaní Noviniek z radnice sa pristavíme v televíznom archíve a pripomenieme si aspoň niektoré spravodajské televízne šoty, ktoré majú svoj „trnavský“ domícil. ■

Martin Jurčo, foto: archív

Stravovanie na trnavskom gymnáziu ho priviedlo k dietológii

S naším mestom je spojená významná životná etapa slovenského lekára, dietológa a vysokoškolského pedagóga Imricha Sečanského, dlhé roky najstaršieho aktívne pôsobiaceho lekára na Slovensku (*6. 9. 1914 Budapešť †29. 11. 2013 Bratislava).

■ Imrich Sečanský bol zakladateľom štátneho ústavu pre výživu ľudu, zakladateľom zdravotníckej školy pre diétne sestry, spoluzakladateľom prvej hotelovej školy v Piešťanoch a prvých diétnych jedální v Československu. V povojnovom období presadil v nemocniciach stravovanie podľa druhu a stupňa choroby a zasadil sa o vybudovanie spoločného stravovania v závodoch, úradoch a školách v celoslovenskom meradle. Bol nositeľom ocenení za vedeckú a publikačnú činnosť, za odborné diela i knihy literatúry faktu. Z bohatej a veľmi aktívnej profesionálnej kariéry vznikla kniha Polstoročie

slovenskej internej medicíny (1997) za ktorú dostal Cenu E. E. Kische. Imrich Sečanský prežil významné obdobie

svojho života v našom meste. V rozsiahlej spomienkovej publikácii Spomienky a významia lekára (1994) si zaspomínal

na svoje trnavské štúdiá a vyznal sa aj zo svojho vzťahu k Trnave.

.....
 Imrich Sečanský v rokoch 1925 – 33 študoval na gymnáziu v Trnave, potom na Lekárskej fakulte Karlovej univerzity v Prahe a na univerzite v Bratislave. Pracoval na viacerých miestach, no najdlhšie v rokoch 1953 – 94 ako internista a diabetológ Ústavu národného zdravia – Nemocnice s poliklinikou v Bratislave. V autobiografii *Spomienky a vyznania lekára pútavo a zaujímavovo hovorí o svojom živote a jednu kapitolu venoval i Trnave.* Na naše mesto spomínal aj pred dvadsiatimi rokmi, keď vydal knihu *Varenie v novom tisícročí*. „Keď som bol v 7. triede, stal som sa predsedom Vajanského samovzdelávacieho krúžku, a vtedy sme začali mať vyučovanie aj poobede. Do Trnavy cestovali mnohí žiaci z okolitých dedín a nemali kde obedovať. Tak som zašiel do vedľajšieho sirotinca a poprosil som predstavenú, či by nemohli pre týchto chlapcov tieto obedy variť. Súhlasili s podmienkou, keď dostanú suroviny a keď bude biskupský úrad súhlasiť. Vyhľadal som preto riaditeľa gymnázia s požiadavkou, či by ma nepozval na rodičovské združenie. Tam som rodičom tento plán predostrel. Rodičia súhlasili. Jeden prisľúbil vrece zemiakov, druhý vrece múky, ďalší, bol to riaditeľ banky, sľúbil peniaze. Takto sme začali stravovať asi 15 – 20 chlapcov,“ povedal Imrich Sečanský. Takto sa začala

jeho celoživotná orientácia na oblasť diétológie a verejného stravovania.

V spomínanej spomienkovej knihe okrem všeobecných historických súvislostí nášho mesta písal napríklad o Vajanského samovzdelávacom krúžku, ktorý bol založený v januári 1929 na trnavskom gymnáziu. Spomína na profesora Františka Špačka, ktorý prišiel do Trnavy v roku 1929 a musel v čase vzniku Slovenského štátu odísť. Imrich Sečanský ako predseda Vajanského samovzdelávacieho krúžku vydal zborník s príspevkami žiakov školy Črepiny na slnci (1932), ktorý spomínanému profesorovi aj venoval. Spomína aj na profesora matematiky Jaroslava Pacáka. Ten ich viedol vzťahu k hudbe, občas im zahral na husliach, a v časoch, keď ešte školské osnovy nepoznali estetiku, zasvätil žiakov aj do tajov výtvarného umenia. Dokonca do Trnavy pozval aj svojho priateľa, maliara Mikuláša Galandu. Jaroslav Pacák, podobne ako jeho obľúbený profesor Špaček, musel rovnako v roku 1938 zo Slovenska odísť. Ďalším významným profesorom trnavského gymnázia bol podľa Imricha Sečanského Miroslav Pantůček, učiteľ slovenského a francúzskeho jazyka, ktorý ich zoznamoval s dejinami slovenskej literatúry, ich spätosťou s trnavským regiónom. Učil ich poznať miesta posledného odpočinku spisovateľov, ich pamätníky a sochy. „Tento profesor ma v roku 1956 navštívil aj v Bratislave. Bolo to 24 rokov

po maturite. Prihovoril sa mi mäkkým martinským dialektom v mojom rodnom jazyku, a nie v jeho rodnej češtine,“ spomínal Imrich Sečanský.

.....
 Poznal sa aj s mnohými umelcami, pre ktorých sa Trnava stala ich domovom. Jedným z mnohých bol sochár Ján Hučko, od ktorého dostal na pamiatku drobnú hlinenú plastiku matky s dieťaťom. Z množstva mien trnavských umelcov a neskôr slávnych osobností (Karol Elbert, Martin Gregor, Alexander Hirner, Nelly Bakošová, Karol Vaculík a mnoho ďalších) treba spomenúť katechéta Pavla Žižku. Podľa Imricha Sečanského zariadil, aby počas prevozu tela spisovateľa Martina Kukučína z Juhoslávie do dnešného Martina zastavil vlak 29. októbra 1928 aj v Trnave. Vtedy mladým študentom otvorili vozeň s pozostatkami veľikána, a oni pri tejto príležitosti pripravili pietny program. Z veľkého množstva aktivít Imricha Sečanského ešte spomeňme, že bol v rokoch 1931 – 32 trnavským kultúrnym referentom slovenského vydania denníka A-Zet. Hovoril, že má šťastie na učiteľov, ktorí ho vedeli navigovať na správnu cestu. Dokonca písal i básne. Svoju múzu poézie si zobral aj za manželku. Keďže študoval v Prahe, zamiloval si výtvarné umenie a divadlo a z tejto oblasti mal mnoho priateľov. Dokonca si skúsil aj novinárske remeslo a písal do časopisov DAV, Pero, Slovenka, Slovensko, Život, Zdravie a mnohé ďalšie. ■

Mgr. Ján Mička

Budú nové tirnaviká v roku 2014?

Minulé roky boli priaznivé pre naše mesto v oblasti poštových tirnavík – poštových známok alebo príležitostných poštových pečiatok a poštových lístkov s trnavskými námietmi. Prvé mesto s výsadami slobodného kráľovského mesta, udelenými kráľom Belom IV. v roku 1238, stále poskytuje Slovenskej pošte množstvo spoločenských, kultúrnych a historických príležitostí na ich vydanie.

■ Spomenieme iba tie najvýznamnejšie z posledných rokov: Boli vydané poštové známky s portrétom európskej osobnosti, trnavského rodáka J. Sambuca, busta sv. Jána Krstiteľa od sochára Jána Koniarka ako spoločné vydanie so Srbskou poštou a konečne aj poštový hárdček s tvorcom prvého pokusu o založenie spisovnej slovenčiny na základe západoslovenského nárečia Antonom Bernolákom. Ku všetkým známkam trnavská pošta používala aj príležitostné poštové pečiatky.

Medzi tirnavikami sa objavila aj príležitostná poštová pečiatka so zázračným obrazom Panny Márie z Baziliky sv. Mikuláša k 300. výročiu skončenia moru v Trnave. Ostatným tirnavikom bola príležitostná poštová pečiatka so súsoším sv. Cyrila a Metoda od Wiliama Schifferra, ktoré je umiestnené pred Univerzitou Cyrila a Metoda. Za pozornosť stoja aj poštou vydané dva poštové lístky, z ktorých prvý zobrazoval gotický erb Trnavy a druhý mal prítlač historických budov Trnavskej univerzity k jej 375. výročiu založenia kardinálom Petrom Pázmaňom. Iniciatívu pri inauguráciách známok, ktoré sa uskutočnili v Galérii Jána Koniarka, na radnici a v Spolku sv. Vojtecha, a pri ich vydaní mali popri Slovenskej pošte aj Trnavský samosprávny kraj, Mesto Trnava, Klub priateľov

Trnavy, filatelisti z klubu Tirnavia a iní priaznivci mesta.

Rok 2014 je tiež bohatý na významné príležitosti, resp. okrúhle výročia súvisiace s Trnavou. Či budú ku všetkým poštové materiály alebo aspoň poštové pečiatky, závisí vo viacerých prípadoch od toho, či sa získa dostatok finančných prostriedkov na úhradu ich realizácie organizátormi podujatí.

V pláne Slovenskej pošty, a. s., je vydanie poštového lístka s prítlačou budovy terajšej Knižnice Juraja Fándlyho, pretože jej budova, bývalá Hospodárska banka od významného slovenského staviteľa Milana Michala Harminca, slávi tohto roku jubileum 100 rokov od postavenia v roku 1914. Vydanie tejto poštovej celiny je aj príležitosťou pre mladých čitateľov knižnice, pretože ob-

razová prítlač na lístku podľa zámeru vydavateľa vzíde z víťaznej práce výtvarnej súťaže vyhlásenej knižnicou. Spoločenstvo sv. Gabriela iniciuje vydanie známok, resp. príležitostných poštových pečiatok alebo pamätných listov, napr. k pripravovanému svätorečeniu pápeža Jána Pavla II., ktorý pri pastoračnej poslednej návšteve Slovenska navštívil aj naše mesto s Katedrálou sv. Jána Krstiteľa. Je pravdepodobné, že mestá, ktoré Ján Pavol II. navštívil, objednávajú u Slovenskej pošty príležitostné poštové pečiatky a v Trnave by bola vhodná pečiatka s obrazom sochy J. Pavla II. pred katedrálou. V tomto roku bude mať jubileum 90 rokov emeritný kardinál nitrianskej arcidiecézy Ján Chryzostom Korec, ktorý v Trnave pracoval v redakcii Posla, tu študoval

teológiu a bol do barbarskej noci likvidovania kláštorov z 13. – 14. apríla 1950 členom rehole Spoločnosti Ježišovej. V auguste bude 70. výročie Slovenského národného povstania, s čím v Trnave súvisí odchod trnavskej vojenskej posádky na pomoc povstaniu. Takéto významné okružle výročie by stálo za to, aby malo svoju poštovú dokumentáciu v podobe príležitostnej pečiatky.

Začiatkom decembra vydá Slovenská pošta, a.s., poštovú známku Severín Zrubec. Pre viacerých Trnavčanov je táto osobnosť neznáma, preto uvedieme, že ide o jedného z najvýznamnejších slovenských

zberateľov známok a dlhoročného predsedu Zväzu slovenských filatelistov. Vytvoril filatelistický exponát z dejín písma, papiera, kníh a tlače s názvom Dnes sa točia rotačky, ktorý na svetových výstavách získal tie najvyššie ocenenia – zlaté medaily. Niekoľko tisíc albumových listov tohto exponátu získalo Múzeum knižnej kultúry, a pri inaugurácii tejto známky ho Západoslovenské múzeum v Trnave vystaví, aby sa s ním mohla verejnosť zoznámiť, pretože ide o jedinečné dielo.

I ďalšie roky poskytnú námety na realizáciu významných tirnáviek. Závisí od ochoty jednotlivcov aj pomoci mesta,

organizácií a podnikateľov v Trnave či iných záujemcov o históriu, ako podajú ruku k dielu. Je toho dosť, čo by v budúcnosti ešte mohlo byť z Trnavy na poštovej známke alebo zobrazené v poštovej pečiatke: na prvom mieste kardinál Peter Pázmaň, potom zakladateľ kňazského seminára arcibiskup Mikuláš Oláh či stavba trnavskej vodárne alebo na Slovensku unikátneho pavilóniku Spiegelsaal. To všetko by mohlo byť príležitosťou nielen na získanie filatelistických a poštových tirnáviek, ale aj obohatením zbierok suvenírov pre všetkých zberateľov a priateľov nášho historického mesta. ■

mkv

Kde Beáta Vargová Kuracinová nájde to nebo

Koncom januára sa uskutočnilo v Dome hudby Mikuláša Schneidera Trnavského v kruhu priateľov a obdivovateľov uvedenie nového trnavského CD. Jeho názov je Kde nájdem to nebo a jeho autorkou, speváčkou, gitaristkou i „producentkou“ v jednej osobe je trnavská poetka Beáta Vargová-Kuracinová.

■ Návštevníci podujatí, ktoré organizuje Fórum humoristov, už mali možnosť niektoré z nich počuť na vlastné uši, koncom minulého roka sa však B. Vargová-Kuracinová rozhodla, povzbudená priateľmi, nahráť CD a dať možnosť vy počuť si svoje piesne viacerým. Ako sama tvrdí, najlepšie sa počujú v horizontálnej polohe, každý si pri nich môže oddýchnuť. Prvú z nich v tejto polohe aj „vytvorila“, prísnila sa jej asi pred dvomi rokmi. Viaceré vznikli na popud podujatí v Knižnici Juraja Fándlyho, keď, takpovediac „zo strachu pred SOZA“, začali vznikať autorské songy na vlastné texty, a pre Verše promenád, pre ktoré zhudobnila svoju reflexívnu

poéziu. Niektoré sú rytmickejšie, „rýchlejšie“ a majú v sebe vôňu Andalúzie (pieseň, ktorú venovala svojim vnúčatám), niektoré sú tiché, hlboké, priam duchovné, iné majú vyslovene folkový charakter.

Moderátorkou večera bola Eva Jarábková. Beáta Vargová Kuracinová začínala s hrou na gitare v dievčenskej skupine Melódia, ktorú založil gymnaziálny profesor Vít Hrmo.

Neskôr spolupracovala s divadelnou skupinou DISK, kde hrala divadlo a na gitare piesne, ktoré otextovala a zhudobnila. Keďže absolvovala PdF UK, venovala sa v Abraháme a v Brestovanoch pedagogickej činnosti. Vydala tri básnické zbierky (ostatná nesie ná-

zov Starší o pár slov). Spolu s Jankou Blaškovou napísali v trnavčine knihu Pod tú našú vežu, ktorú ilustroval Marián Makar Mrva. S vydaním CD jej technicky a nezištne pomohol Milan Zelenák, na obale graficky spolupracovala Eva Drobná. ■

Martin Jurčo, foto: autor

Vojtech Haring sa už na smutno-smiešny dnešný svet pozerá zhora

Len nedávno, koncom minulého roka, sa predstavoval staršou rôznorodou a nevšednou tvorbou (oleje, trojrozmerné objekty) v Hlohovci na výstave Považský štvorlístok trochu inak. Aj keď sa psychológ, humorista a spisovateľ Vojtech Haring narodil a zomrel v Piešťanoch (* 1. 10. 1942 † 3. 1. 2014), s Trnavou bol spätý viac ako by sa na prvý pohľad zdalo. Okrem odbornej práce v oblasti psychológie na trnavských školách bol aktívny aj ako autor a neraz sa prezentoval aj v našom meste. Napríklad, v rámci Fóra humoristov v Knížnici Juraja Fándlyho. Okrem daru písania a kreslenia o smutno-smiešnom pohľade na svet vedel múdro, pútavo a krásne rozprávať o výtvarných dielach, a tým ako kurátor obohatil jednu vernisáž.

■ Vojtech Haring ako psychológ a pedagóg pôsobil aj na Strednej zdravotníckej škole v Trnave a na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Najdlhšie obdobie (v rokoch 1973 – 97) pracoval v odbore klinická psychológia v Krajskom ústave národného zdravia v Bratislave a v Protialkoholickej liečebni v Sokolovciach pri Piešťanoch. Potom bol päť rokov riaditeľom Okresnej pedagogicko-psychologickej poradne v Piešťanoch. V posledných rokoch pôsobil na Katedre psychológie Filozofickej fakulte Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave. Ako psychológ spolupracoval aj s občianskym združením Otvorená náruč.

Vďaka povolaniu bola jeho celoživotnou témou psychológia humoru. A takto sme ho poznali aj z jeho karikatúr, ktoré najčastejšie prezentoval kolektívne ako člen Považského štvorlístka karikaturistov (jeho generačnými spolupútnikmi boli V. Pavlík, M. Ďurža a F. Bojničan). Meno Vojtecha Haringa kedysi patrilo k mnohým, ktoré sme čítali v časopise Roháč. Pôvodne však nemal byť psychológom a ani humoru nebolo vždy nazvyš. „Keď sa rozhodovalo o mo-

jej profesionálnej orientácii, chcel som byť výtvarníkom, ale aj spisovateľom. Napokon koncom 50. rokov sa mi to nepodarilo, pretože v tom čase boli rôzne problémy. Moji rodičia boli postihnutí kolektivizáciou, takže sa to akosi zviezlo aj na ich deťoch. Najprv som sa musel orientovať na strojárstvo. Vyučil som sa riadnemu strojnícemu remeslu, a potom som sa zvrtol. Po dvoch semestroch na strojníckej fakulte som prešiel na psychológiu. A tú som, samozrejme, už doštudoval,“ hovoril Vojtech Haring o svojej mladosti v jednom z rozhlasových rozhovorov. Ako literát a humorista dostal prvú príležitosť už v roku 1961 v známom literárnom zborníku Mladá tvorba, v ktorom začínali mnohí spisovatelia. Jeho meno sa často objavovalo aj v rozhlasovom vysielaní. Humoristický talent Vojtecha Haringa rýchlo odhadli aj redaktori redakcie zábavy bratislavského rozhlasu Stano Radič a Stanislav Štepka, ktorí mu často dávali priestor v rôznych pásmach. V osemdesiatych rokoch sa aktívne spolupodieľal aj na rozhlasovej humoristickej relácii Variácie. Aj keď poviedky často uverejňovali v rôznych

periodikách, najbližším médiom mu bol rozhlas.

„Jeden rok som dokonca vyhral celoročnú rozhlasovú súťaž s poviedkou Prvá domáca úloha, dokonca, aj dodnes občas počuť v rozhlase jej reprízu. Neskôr to boli kabarety, napríklad Stano Radič mi uviedol Výročie spevokolu a mnohé ďalšie takéto krátke literárne útvary. Karikatúry a poviedky som uverejňoval v Roháči. K satire ma priviedli bežné životné rany osudu. Jednoducho, bolo potrebné sa z niečoho vysmiať, inak sa to riešiť nedalo. Urobiť si z niečoho 'srandu', a niekedy aj zo seba, aj z toho, čo ma trápi v medziľudských vzťahoch,“ hovorieval Vojtech Haring.

Pri jednom z rozhovorov sa vyznal aj zo svojho vzťahu k nášmu mestu: „Najčastejšie som

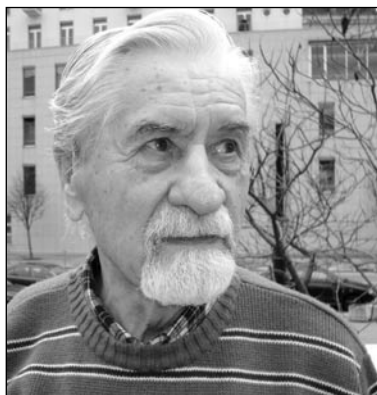
do Trnavy chodil v rámci súťaže neprofesionálneho výtvarného umenia Trnavská paleta. Často som sa na nej zúčastňoval ako výtvarník, neskôr som robil aj hodnotiteľa a komisára súťaže. V Trnave som mal veľa priateľov – výtvarníkov: Emila Pauloviča, no najmä Josepha Jurču, samozrejme, aj redaktorov Roháča Benjamína Škrekca, či

Kolomana Uhríka. Som rád, že sa naštartovala spolupráca s trnavskými tvorcami v rámci Fóra humoristov v Knižnici Juraja Fándlyho. Boli sme spolu aj na Kremnických gagoch. A tam som mal aj výstavu karikatúr,“ povedal pred rokmi. Vojtech Haring bol členom Spolku slovenských spisovateľov a vydal knihu Epigramy

a Literárne poklesky s výtvarnými zábleskami. Okrem spomínanej Trnavskej palety bol aj členom organizačného tímu bienále karikatúry Novomestský osten a Frašstacký trň. Považskému štvorlístku odpadol druhý list. Po zosnulom Mirovi Ďuržovi sa už na chaos dnešného sveta zhora pozerá aj humorista Vojtech Haring. ■

Martin Jurčo, foto: autor

Čavojský spojil povolanie divadelného historika s lokálpatriotizmom

Divadelný historik a teatroológ Ladislav Čavojský (*17. 1. 1932 Trnava †9. 1. 2014 Bratislava) žil síce dlhé roky v hlavnom meste, no k Trnave mal nielen ako rodák mimoriadny vzťah.

■ Jeho profesionálne zameranie hudobného historika a kritika sa formovalo v čase, keď ešte nebola dobudovaná základňa historického výskumu divadelníctva. A tak Ladislav Čavojský celkom logicky zamerl svoj záujem najmä na dejiny slovenského ochotníckeho divadla do roku 1918, kam patrili aj dejiny divadelných predstavení v našom meste. Venoval sa aj historickému výskumu divadelných budov. Medzi nimi má dodnes tá trnavská výsadné postavenie,

veď je to najstaršia divadelná budova na Slovensku používaná na verejné divadelné predstavenia. Jeho kolega, divadelný vedec Miloš Mistrík ho nazval živou kronikou nášho divadla, a to od päťdesiatych rokov 20. storočia až podnes. Ladislav Čavojský ešte v novembri minulého roka na premiére hodnotil uvedenie hry Jána Palárika na doskách našej scény a bohato publikoval nielen v kultúrnych periodikách, ale aj v rozhlase a odborných zborníkoch.

Ladislav Čavojský absolvoval v roku 1955 štúdium divadelnej vedy na Vysoké škole múzických umení v Bratislave. Odvtedy bol pracovníkom vedeckých pracovísk venujúcich sa výskumu divadelnej histórie v Slovenskej akadémii vied. V prvej polovici 60. rokov bol aj hlavným redaktorom časopisu Slovenské divadlo. Mnohé z poznatkov zhrnul okrem časopiseckých článkov aj v publikáciách Divadlo v Trnave (vyšla v r. 1982, na obrázku), ale aj Slovenské ochotnícke divadlo či Ochotnícke divadlo v období realizmu a Kapitoly z dejín slovenského divadla. Novšie práce publikoval v monografiách Dejiny Trnavy

(1988) i v rovnomennom kompiláte z roku 2010.

Ladislav Čavojský sa venoval tvorbe našich spisovateľov a dramatikov: Jánovi Palárikovi, Jánovi Chalupkovi, Martinovi Kukučínovi, Vladimírovi Hurbanovi-Vladimírovovi a ďalším. Autorsky výrazne participoval na vzniku dvoch významných kolektívnych prác slovenskej teatrologie: Kapitoly z dejín slovenského divadla (1967) a Slovenské divadlo v 20. storočí (1999). Ani známa dvojzväzková Encyklopédia dramatických umení Slovenska nemohla zostať bez jeho príspevia, rovnako sa stal spoluautorom najväčšieho slovenského encyklopedického diela – Encyklopédia Beliana. Vzťah k divadlu a k umeniu vôbec vstúpilo Ladislavovi Čavojskému trnavské prostredie gymnázia. „Pamätám sa, že vždy keď rodičia prišli z predstavenia v trnavskom divadle, hneď som sa ich pýtal ako vyzerala scéna. Výpravná stránka divadla, scénografia, tá ma zaujímala. Vtedy sa ešte používali maľované kulisy, ktoré malo divadlo k dispozícii pre všetky hry. Keď som končil na gymnáziu, na školu prišiel agi-

tovať niekdajší režisér Igor Ciel, vtedy študent z novozaloženej Vysokiej školy múzických umení z Bratislavy. To ma oslovilo, veď opera bola moja láska, aj keď sa v Trnave nehrala,“ spomínal Ladislav Čavojský v časoch svojej osemdesiatky, ako sa formoval jeho vzťah k divadlu a porovnával súčasnú Trnavu s tou niekdajšou. „Pamätám sa, že v časoch detstva nejakú modernú tvár mesto stále nemalo. To sa dá doložiť na mestskom divadle. Zachovalo sa práve preto, že moji rodáci boli dosť leniví stavať nové mesto, a teda aj novú budovu divadla. Takže staré nebúrali. Divadlo má, samozrejme, dnes už zmodernizovanú podobu zo začiatku 20. storočia.“

V čase svojho jubilea nám poskytol rozsiahly rozhovor o svojej ceste k divadlu i o svojom výskume divadelnej histórie. Mal bohatý osobný archív a jeho láskou bolo aj európske

divadlo. Hovoril aj o tom, čo si pamätal z hudobného života v našom meste. „Odohrával sa na chóre Dómu sv. Mikuláša, kde bol regenschori Mikuláš Schneider-Trnavský. Vždy v nedeľu tam odohral orchestrálnu omšu. Ja som si tento typ hudby vtedy zamiloval. To sú nezabudnuteľné spomienky. Dokonca, na ľudovej škole som sa stal členom spevokolu, ktorý viedol Jozef Strečanský. Ten bol aj mojím profesorom na gymnáziu. Združenie sa volalo Saleziánski speváčikovia. On pestoval tiež hudbu pomerne širokého rozsahu a nacvičoval vlastné operety. Inšpiráciu čerpal z klasických diel, najmä z Offenbacha. Je zaujímavé, ako som sa s Jozefom Strečanským skontaktoval. Bolo to ešte v časoch, keď som bol malý chlapec. Hrali sme nejaké ochotnícke detské divadelné predstavenie. Vtedy sa divadlá konali aj v sále saleziánskeho kláštora,

čo je dnešné Marianum. Cez prestávku som spieval pieseň Keby som bol vtáčkom. Myslel som si, že to je ľudová pieseň, nenapadlo mi, že jej autorom je Mikuláš Schneider-Trnavský. Po predstavení ma Jozef Strečanský oslovil. A tak som ako žiak ľudovej školy vstúpil do spevokolu, ktorého jadro tvorili gymnazisti. A tam neskôr študovali známi básnici – Vojtech Mihálik, Viliam Turčány, ale aj Miroslav Válek. Do jedného ročníka sme však nechodili. Z vtedajšieho pohľadu boli aj jeden – dva roky veľkým vekovým rozdielom.“ Posledná rozlúčka so známym slovenským divadelným historikom bola na cintoríne v bratislavskej Vrakuňi. Ladislav Čavojský bol nositeľom Radu Ľudovíta Štúra II. triedy, Zlatej medaily Slovenskej akadémie vied a v roku 2012 mu udelili Čestné občianstvo mesta Trnava. ■

GJK

Musica Medica v Centre súčasného umenia

Galéria Jána Koniarka v Trnave ponúka svojim návštevníkom každoročne okrem výstavnej činnosti a aktivít výtvarného charakteru aj ďalšie sprievodné podujatia. V tomto roku ich odštartuje 13. februára o 19. hodine v Synagóge – Centre súčasného umenia na Halenárskej ulici koncert hudobnej formácie Musica Medica.

■ Nadžánrový hudobný projekt Musica Medica (SK/UK) v zložení Boris Čellár (gitara, spev a zvukové efekty), Rami Shaafi (aliquótny a hrdelný spev, harmonické nástroje z celého sveta, napr. didgeridoo, drumble, tibetské spievajúce misky, indiánske flauty, symfonické gongy, zvonkohry a iné) je spojením osobností z rôznych kútov umeleckého sveta. Dvoch profesionálov spojila prapôvodná, často opomínaná myšlienka, že hudobný obsah má v prvom rade pozdvihnúť náladu, ducha človeka. Interpreti Musica

Medica však neostávajú len v tejto rovine, sú presvedčení, že hudba má schopnosť pôsobiť aj na fyzickej úrovni a môže zlepšovať zdravotný stav človeka. Hudobník je v tomto prípade sprostredkovateľom, ktorý svojou hrou oživuje vibrácie tónov pôsobiacich blahodarne nielen ako zvukový zážitok, ale aj ako skutočne vlnové frekvencie na ľudské telo. Vo svojej tvorbe sa obracajú k zvukovým formám, ktoré majú pôvod v dávnych tradíciách, no neboja sa ich spájať so súčasnými piesňovými formami, harmóniami a pulzom

dnešnej doby. Rami Shaafi, ktorý prežil väčšiu časť života v Anglicku, ovláda techniku alikvotného spievania a tiež techniky hry na nástroje staré niekoľko tisíc rokov. V hudobnej fúzii sa spájajú so zvukom gitár, beat boxu a elektronických efektov súčasnosti, ktoré prináša jazzman Boris Čellár. Pre hudobnú formu je typická úplná improvizácia, všetky skladby vznikajú v momente aktu.

Predpredaj vstupeniek je v Galérii Jána Koniarka v Trnave a 13. februára od 18. hodiny na mieste konania koncertu. ■

Beata Kuracinová-Vargová, foto: Ľubor Bachratý

Uvidíme sa v tom neúprosnom zrkadle?

B. Uhlár a kol. DISK Opulentná sviňa, réžia Blaho Uhlár, 67. premiéra divadelného súboru DISK Trnava 30. 11. 2013 v Divadelnom štúdiu DISK v Trnave, hudba Jozef Belica, výtvarná spolupráca Miriam Struhárová, scenár vznikol metódou kolektívnej tvorby od 17. mája do 30. novembra 2013.

■ Po Nádychu, Ponore, Polylógu, Stature, Solitude prichádza DISK vo svojej päťdesiatej deviatej sezóne s inscenáciou, ktorá nesie názov so značne expresívnym podtónom – Opulentná sviňa. Chtiac-nechtiac treba siahnuť po slovníku, kde sa výraz opulentný, opulencia vysvetľuje ako nadbytok, bohatstvo, hojnosť, oproti abundancii, ktorá okrem totožných výrazov obsahuje aj významy typu častosť a početnosť.

O inscenáciách DISKu sa nedá povedať, že by v nich chýbal

silný expresívny náboj, už preto, že vznikajú metódou kolektívnej tvorby, kde jednotliví členovia súboru vyjadrujú svoje individuálne zážitky a postoje, často emocionálne až hyperbolicky silné.

To vytvára pôdu pre diváka, aby v tomto prapodivnom zrkadle uvidel našu značne pokrivenú realitu, akúsi orwellovskú Zvieraciu farmu, priveľmi vzdialenú od mravnej klasiky vyjadrenej príkazami. Impulzom je dezilúzia a sociálne konflikty, v ktorých sa bezprostredne reflektuje

kríza humanity. Zrejme preto je príznačná negácia tradičných vyjadrovacích prostriedkov klasického divadla, žiadne rozuzlenie sa nekoná, pointu si divák môže nájsť kdekoľvek, ak je ochotný spoluporiť a nielen bezducho prijať podané.

Deväť členov súboru odovzdáva veľmi vyrovnaný kvalitný herecký výkon. Nástup mladšej krvi je evidentný. Veteráni Milan Brežák a Ján Rampák síce vyvažujú vekové zloženie súboru, ale hlavné slovo dostali mladí ambiciózni členovia ansámblu, čo je v časoch

všeobecného úpadku záujmu o nemateriálne hodnoty prínosom.

Na pranier sa tak v ich podaní dostáva neodbornosť, ľahostajnosť, lenivosť, ponížené poklonkovanie mafiánskej nadutosti, nekonečná hlúposť peknučkkej pipky, nízke pudy, ba dokonca zmienka o korupcii v bašte „ochrancov mravnosti“ v sekvencii nazvanej Autoservis. Herci Daniel Duban, Jozef Belica, Monika Babicová, Betka Sersenová, Ján Rampák a Milan Brežák si zahrali smutný a presvedčivý úškrn cez zatajenú slzu.

Monika Babicová a Daniel Duban vo svojom výstupe spracovávajú antagonizmus tvorivca voči primitívnemu vreskotu až absurdných vulgárností.

Iba slabo počuť hlas kreatívca v hluku a bezduchom konzumnom lomoze.

Ako veľmi sa zmenil náš súčasný uhol pohľadu na vernosť a neveru, ako sa zrelativizovali a vyprázdнили významy týchto pojmov, ako zneužívame krásne slová, ktoré boli nositeľmi najčistejších pohnutí, ako omáľame vyprázdnené klamstvo v ústach, farbiac ho tými najjasnejšími farbami, to predkladajú divákovi na zamyslenie Betka Sersenová, Peter Tilajčík a Jozef Belica v časti Nevera.

Hádam najúdernejší je výstup s názvom Plynatosť.

Daniel Duban a Braňo Mosný sa s vynikajúcim hereckým výkonom zmocnili témy, keď domýšľavý exot, obklopený slušnými ľuďmi, neokrôchane otravuje prostredie okolo seba, všetkých naokolo nechá trpieť svojím nechutným neduhom, nadmernou plynatosťou. Je dokonca presvedčený o svojej

nadpriemernosti a výnimočnosti, pretože má schopnosť zamoriť okolie smradom.

Všetci slušní padnú, iba rozdávač smradu víťazoslávne zostáva.

Aj téma žiarlivosti a hranice medzi ňou a prehnanou kontrolou, až posadnutosťou, sa stala námetom na stvárnenie. (Missi Chudá, Jozef Belica).

Jeden z mála optimistických výstupov, kde sa Monika Babicová vznáša symbolicky v bielej oblakoch, a v skutočnosti na rukách mocných hercov, je výstup s názvom Levanduľové polia. Nechýba radosť z maličkostí, z prírody, zo všetkého pekného, čo príde, z dobrých vzťahov s rodičmi, priateľmi. Ale to je, hádam, jediný svetlý bod v ponurom svete, ktorému nadstavuje DISK zrkadlo.

Hrúbosť, násilie, promiskuita, rozčarovanie zo vzájomného vzťahu a vulgárnosť, to sú témy časti Tehotnosť (Braňo Mosný, Betka Sersenová). V netradičnej spovedi „ochranca mravnosti“ karhá a trestá „previnilca“ za menšie hriechy, ako pácha on sám. (Brachiel – Jozef Belica, Daniel Duban)

Betka Sersenová v groteske Celulitída pred očami diváka rozohráva karikatúru úbohej ženy posadnutej túžbou po telesnej dokonalosti. Čo všetko sú ochotné podstúpiť prázdne duše v dokonalom obale...

Turek – ďalšia sekvencia, kde Jozef, Braňo, Peter a Betka v prostredí kaviarne vyostrejujú flirtovanie do absurdity s ponukou sexuálneho balíčka až domov. Ten, čo nezaplatí, hoci si nič takého neobjednal, bude hrubo a bolestivo inzultovaný. Bol pri tom.

Čakanie – Monika Babicová – čakajúca, nedočkavá a Betka Sersenová – čakajúca, neskutocne oddaná. Nad obidvomi vládnu neviditeľní amplióni. Moc, ktorá môže všetko, sama si určuje pravidlá aj ich svojvoľnú zmenu podľa vlastnej vôle. Moc, ktorá sa zvrchu pohrdavo díva na nedočkavých aj oddaných čakajúcich, nadutá, vulgárna. V snahe o plasticnosť vyjadrenia sú niekedy, ba priam dosť často, dialógy mimo hranice únosnej vulgárnosti.

Herecký koncert Petra Tilajčíka a Braňa Mosného s názvom Šunka je umeleckým dielom, ako sa dá viesť dookola intelektuálne podfarbený, ale nezmyselný dialóg o ničom.

Scéna je jednoduchá, okrem pár stoličiek prázdna. Na vyjadrenie postačujúca.

Kostýmy pôsobia tiež značne absurdne. Krátke ženské pracovné zásterky s dĺžkou tesne pod zadok sú groteskné najmä na mužskom hereckom osadenstve. Gumáky rôznych farieb a tvarov, dlhá zásterka ako jediné oblečenie herca. Uniformy mátožne sa objavujúcich sterilizátorov, ktorí sa akosi symbolicky starajú o usmrtenie všetkých mikroorganizmov v danom prostredí. Všetko pekne sterilné. DISK sa pozerá pod lesklý povrch. To, čo tam nachádza, môže byť pre niekoho iba znôška vulgárneho napodobňovania našej reality vyostrená ad absurdum, no kto sa chce zamyslieť, môže.

DISK neponúka čakanú realitu, nablýskané reklamné rekvizity. Nič ľudské mu nie je cudzie, prizrie sa, ukáže a divák nech sa hľadá. ■

Miroslava K. Valová a www.gjk.sk, foto: Zuzana Dohnalová

Diagonálne cesty farieb skla Miloša Balgavého

Cesty farieb – to bol názov decembrovo-januárovej výstavy v Galérii Jána Koniarka v Trnave, ktorá v tejto inštitúcii po dlhých rokoch znovu predstavila tvorbu akademického sochára Miloša Balgavého ml. Je známe, že v centre záujmu M. Balgavého ml. je umelecké spracovanie skla, ale výstavu jeho sklenených objektov tentoraz dopĺňali aj umelecké fotografie Jany Hojstričovej a Danice Balgavej (nar. 1986), ktoré vo veľkom formáte interpretujú a približujú, a to nielen opticky, ale aj zachytením procesu tvorby, vystavené diela. Autorkou architektúry výstavy bola architektka Zuzana Nádaská.

■ S týmto čírym a krehkým materiálom (už tieto vlastnosti skla vytvárajú aj rôzne jeho symbolické odkazy) pracuje M. Balgavý ml. (nar. 1955) už dlhé roky. Prvé kontakty s ním získal v ateliéri svojho otca, keramika Miloša Balgavého st. (1925 – 1999), keď obdivoval vzhľad sklenených glazúr. Po absolvovaní Strednej školy umeleckého priemyslu v Bratislave (1970 – 1974) študoval na Vysoké škole výtvarných umení na Oddelení sklárskeho výtvarníctva u Václava Ciglera a Askolda Žáčka (1978 – 1984).

Ako na vernisáži povedala kurátorka výstavy Beata Balgavá, v priestoroch Kopplovej vily sa zrelý umelec prezentoval dielami, ktoré začali vznikať v čase prípravy na medzinárodné sklárske sympóziu v Novom Bore v roku 2012. „Sklené objekty vytvorené na novoborskom sympóziu – Odkiaľ kam a Pocta pani Seijs sú na počiatku tých úvahových, ktoré sa zapodiejavajú súvislosťami a vzťahmi celkov, stojacích pričasto proti snom jednotlivca. Balgavého šikmé plochy (Odkiaľ kam) sú jemným naznačením tisícich plošín života. Tak ako tvorba umelca svojou čistotou a harmóniou súvisí vo svojom základe s Doesburgovým De Stijl, korešponduje táto jej fáza s jeho elementarizmom a odkazuje diagonálami na energie života, hoci Holanďan

Odkiaľ kam, 2013, optické sklo, brúsené, lepené, leštené

Theo Van Doesburg smeroval viac k architektúre a dizajnu. Dôležitou pre elementarizmus je však myšlienka, že život a umenie nie sú dva oddelené svety.“

Zvláštne napätie v sebe nesie jemná, ale pritom kontrastná farebnosť geometrických objektov, ktorým momentálne v Balgavého tvorbe dominujú diagonály. Divákov výstavy však rovnako oslovila práca s optickým sklom vo forme šošoviek a výsekov gule, ktoré ohromujú svojou jednoduchosťou,

čistotou a dokonalosťou spracovania. Sám autor o práci so sklom ako s „tuhou kvapalinou“ hovorí: „Podstatou tvorby so sklom je porozumenie tomuto materiálu, jeho odkliatie, otvorenie, nasadenie a potom zmierenie s opustením. Všetko sa začína svetlom, jeho uchopením pre možnosť vzniku ďalšieho, nového farebného obrazu. Dráždivá je sila odporu skla, napätie a boj, ktorý s ním treba zvädzať. Fascinuje ma neustály boj s tvrdosťou a krehkosťou. Milujem farbu,

ibaže mne diktuje materiál, ja materiálu nediktujem. Je to skúška sklom. Pohybujem sa rád na hrane možného, ponúkam svetlo a krehkosť, pretože o čo sú veci a javy krehkejšie, o to sú náročnejšie. A stále ma ovplyvňujú možnosti – dostupnosť alebo nedostupnosť materiálu, dostupnosť alebo nedostupnosť spracovania, alebo to, či som dospel, alebo nedospel k ich prekonaniu.“

Martin Jurčo, foto: autor

Mladý Trnavčan vystavuje návrhy mincí

Do 13. februára je v priestoroch bývalej kaplnky na trnavskej radnici otvorená výstava návrhov mincí a medailí mladého výtvarníka, študenta Katedry pedagogiky výtvarného umenia na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity Mária Slezáka pod názvom Nummos. Svojimi autoportrétmi sa na nej podieľajú aj ďalší študenti z ateliéru maľby pod vedením akademickej maliarky Veroniky Rónaiovej.

■ Výtvarní umelci považujú tvorbu návrhov mincí a medailí za náročnú a komplikovanú. Nečudo, veď v prípade iných výtvarných techník zasiahla do tvorby moderná doba, ktorá mnohé uľahčuje. Je to tradičná technika, ktorá je z väčšej časti založená na ručnej práci. Aj preto na seba upriamuje pozornosť výtvarnej verejnosti nášho mesta mladý trnavský výtvarník Mária Slezák, ktorý sa už dlhší čas venuje najmä tvorbe návrhov mincí. A úspešne, pretože mnohé uspeli aj v anonymnej súťaži Národnej banky Slovenska.

Mária Slezák býva v mestskej časti Modranka. Napriek svojmu talentu nepochádza priamo z umeleckej rodiny, aj keď v jeho širšom príbuzenstve by sme našli sochára a reštaurátora Pavla Čambála. Ako mladého tvorcu ovplyvnil Mária Slezáka čas jeho stredoškolských štúdií na Škole úžitkového výtvarníctva v Kremnici. „Škola bola pre mňa novým prostredím, kde som výtvarne dospel aj vďaka môjmu pedagógovi, ktorým

M. Balgavý ml. sa dodnes zúčastnil mnohých samostatných i kolektívnych výstav doma i v zahraničí, okrem vlastnej galérie v Trnave naposledy vystavoval v roku 2006 v Západoslovenskom múzeu v Trnave. Na súťažných prehliadkach získal mnohé významné ocenenia, ale málokto vie, že meno (a samozrejme tvorba) Miloša Balgavého ml. je umiestnená na 4. mieste v reb-

ríčku 100 najlepších umelcov v European Studio Glass Association. Sám výtvarník si však viac váži fakt, že jeho diela boli zakúpené do verejných i súkromných zbierok nielen na Slovensku a v Čechách, ale aj v Poľsku, Francúzsku, Holandsku, Švajčiarsku, Nemecku, vo Veľkej Británii, Kanade a Taiwane.

V marci 2013 získal Miloš Balgavý ml. Cenu Mesta Trnavy. ■

bol Pavel Károly. Je to úspešný slovenský výtvarník a realizátor slovenských mincí. Práve on ma inšpiroval a podnietil pri mojom umeleckom smerovaní na oblasť tvorby návrhov mincí,“ hovorí Mária Slezák a pokračuje: „Kremnica sama osebe má

veľmi inšpirujúcu atmosféru. Je tam množstvo výstav, mincovňa i múzeum mincí a medailí. Čiže, je tam pre umelca tohto zamerania dokonalé zázemie. Snažil som sa tvoriť tieto výtvarné návrhy s radosťou a oddanosťou k tomuto prostrediu.“

Mário Slezák obdivuje tvorcov, ktorí sú oddaní remeselnej forme prípravy a realizácie návrhov mincí a medailí. Pripomína, že aj keď im dnes pomáha napríklad laserová technika, ručná práca je tvorivejšia a je aj pre umelca jeho ručne vytvoreným originálom. „Na návrhoch mincí ma fascinuje technológia výroby od návrhu po realizáciu. Nemôžem prekročiť technické parametre, pretože sú tam určité limity a hranice. Podobne si musím dať pozor na kompozíciu, aby averz a revers boli kompatibilné a tvorili jeden výtvarný celok,“ hovorí Mário.

Keďže ho zaujíma aj história, je preňho inšpiračným zdrojom aj samotný obsah návrhu, ktorý ho vedie k vhodnej a primeranej interpretácii. Aj preto tematiku osobností, výročí a slovenských pamiatok najprv dôkladne študuje a až potom sa dostáva k realizácii návrhu. V poslednom čase pracoval na rôznych námetoch, ktoré tvorcom navrhli v Národnej banke Slovenska. Bola to napríklad tematika korunovácie kráľa Maximiliána, 300. výročie narodenia konštruktéra bankských strojov Jozefa Karola Hella z Banskej Štiavnice, Majstra Pavla z Levoče a rôzne ďalšie témy.

Mário rád a podrobne rozpráva o postupe tvorby mince – od návrhu, cez rozkreslenie, až po modelovanie na mincovom poli do plastelíny špeciálnou špachtličkou, ktorú si priviezol až z Krymu. Odliatím do sadry vznikne negatív a spätným postupom zasa pozitív mince. Potom ju už len stačí poslať na súťaž a byť úspešný. „Šanca uspieť na anonymných súťažiach národnej banky je relatívne vysoká. Aj mladí a neznámi tvorcovia môžu uspieť, no starší majstri so skúsenosťami sú väčšinou úspešnejší. Do Národnej

banky som zaslal sedemnást modelov, vždy sa mi podarilo získať odmenu, ale i samostatné ocenenia. Snažím sa dostať aj do mincovne do ateliéru na menšiu stáž, aby som sa čo-to podučil od týchto majstrov,“ hovorí Mário a dodáva, že v blízkej budúcnosti chce spolupracovať aj s trnavskou pobočkou Numizmatickej spoločnosti Slovenska na projekte realizácie pamätnej medaily, o ktorej námete ešte nie je rozhodnuté.

Aj keď sme už spomenuli, že tvorba návrhov mincí a medailí je náročná, a preto sa na ňu orientuje menej výtvarníkov, v Trnave máme takúto tradíciu v podobe tvorby medailéra Williama Schiffera. „Tvoril svojským rukopisom, bol to skôr expresívnejší a menej technický prejav. On mal výhodu, že tvoril medaily, čo nemá žiadne ohraničenie ani parametre v porovnaní, napríklad, s návrhmi mincí. Naša generácia už pomaly postupuje ďalej a napriek tomu, že sa väčšia časť práce realizuje ručne, dnes existuje množstvo technických vymožeností, ktoré sa dajú využiť pri tvorbe a razbe mincí, medailí a plakiet,“ hovorí Mário. Je študentom animácie výtvarného umenia a okrem návrhov mincí sa venuje aj klasickej maľbe a tvorbe s využitím klasickej grafických techník ako suchá ihla, medirytina a oceľorytina. Jeho úspech v oblasti návrhov mincí a prvá výstava naznačujú, že o ňom ešte budeme počuť. Zatiaľ si jeho návrhy môžeme prezrieť na trnavskej radnici spolu s tvorbou jeho ďalších kolegov (I. Muráňovou, V. Streckou, M. Halčinovou, A. Kotvanovou, K. Babulincovou, M. Vrábelovou, I. Krajčírovou, I. Santovou, M. Štefánikovou, E. Mészárosovou a i.), ktorí sa prezentujú autopoortrétmi technikou oleja na plátne. ■

Robotnícky spevokol Bradlan

Spomienka na Antona Durana

30. decembra 2013 nás opustil dlhoročný tenorista robotníckeho spevokolu Bradlan Tonko Duran.

■ Narodil sa 18. augusta 1937 v Špačinciach. Až do odchodu do invalidného dôchodku bol veľmi uznávaným projektantom a statikom ocelových konštrukcií v Trnavských automobilových závodoch. Už ako chlapec začal u saleziánov hrať divadlo a spievať. Ale ako sám spomínal: „Najväčšou radosťou a splnením môjho sna bolo, keď ma ako 14-ročného prijali do robotníckeho spevokolu BRADLAN.“ Tu už ako 17-ročný začal spievať prvé sóla a jeho vysoko postavený tenor si získaval srdcia poslucháčov doma i v zahraničí. Počas 62-ročného pôsobenia v Bradlane rozdával prostredníctvom piesní krásu, radosť a pohodu nielen poslucháčom počas koncertov, ale aj členom spevokolu. Okrem spievania bol dlhé roky aj kronikárom spevokolu. Za svoj osobný vklad do rozvoja zborového spevu a za príkladnú reprezentáciu mesta Trnavy a Slovenska doma i za hranicami dostal mnohé ocenenia, najmä Medailu predsedu trnavského samosprávneho kraja a Pamätnú medailu primátora Trnavy. ■

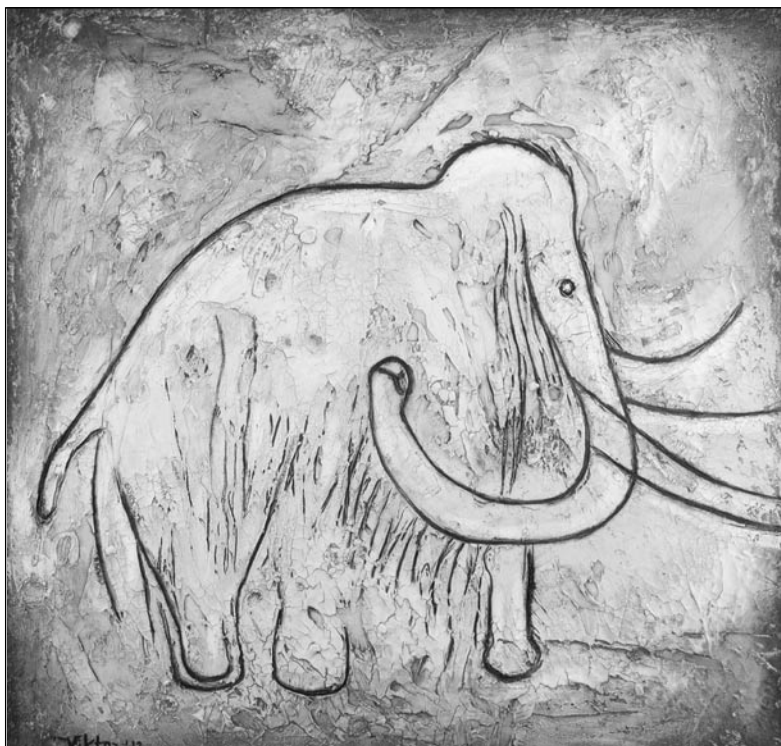
PhDr. Lubomír Novotný, PhD., foto: R. Němeček

Keď bola tvorba nielen dobrodružstvom, ale aj mágiou a modlitbou zároveň

Paleoart. Pod týmto názvom bola 17. januára 2014 v Západoslovenskom múzeu v Trnave otvorená výstava výtvarných replík jaskynného a nástenného maliarstva z obdobia paleolitu až po koniec doby bronzovej. Autor, akademický architekt Róbert (Viktor) Němeček (1957), absolvent Vysokiej školy výtvarných umení v Bratislave (1977 – 1983, odbor interiérová architektúra a výstavníctvo u prof. D. Kuzmu a V. Vilhana) sa cielene venuje umeniu pravekých tvorcov.

■ Takmer 120 obrazov približuje návštevníkom najznámejšie maľby z európskych (najmä francúzskych a španielskych), afrických, ázijských, austrálskych a juhoafrických jaskýň a skalných stien. R. Němečka zaujali predovšetkým zvieratá, ktoré na jeho plátnach vystupujú samostatne, bez reálneho okolia z pôvodnej lokality. Ako samotný autor hovorí: „...pri svojej práci som sa musel vžiť do úlohy pravekého maliara doby kamennej, aby som pochopil, ako uvažoval, čo ho inšpirovalo a ako svoj zámer uskutočnil. Pračlovek musel dobre poznať anatómiu, prejavy, zvyklosti a spôsoby zobrazovaných zvierat... Keď som prechádzal prstami po líniách a keď som vyplňal plochy farbou, uvedomil som si, že pre môjho predchodcu, kolegu – výtvarníka spred 30 000 rokov táto práca bola nielen výzvou, dobrodružstvom, ale aj mágiou a modlitbou zároveň“.

Preto R. Němeček nepoužíval štetec, ale farbu nanášal prstom, rozotieral ju dlaňou, dosahujúc výraznejšie pasťozné nánosy či jemné lažúrky, snažiac sa čo najviac priblížiť predlohe. Vzдал tak hold pravekým umelcom, ktorí neraz zjavne v pološere, za svitu fakiel alebo celkom

Mamut z jaskyne Combarelles (Francúzsko), 12 000 – 10 000 pred Kr.

v tme zobrazovali vtedy žijúce zvieratá, ciele ich lovu a nádeje na prežitie. Mamuty, býky, levy, medvede, kone a ďalšie pútajú pozornosť nielen svojou farebnosťou, ale predovšetkým dokonale odpozorovanou líniou ich tela. Typický hrb mamuta, rohy bizóna či nosorožca, charakteristické držanie tela pri skoku, v pokoji či v strehu svedčia nielen o schopnosti dávnych tvorcov ich zobraziť vtedy dostupnými prostriedkami, ale aj cite pre „podklad“, neraz využívajúc nerovnosti stien. Prostred-

ním obrazov R. Němečka putujeme tisícročiami a spoznávame odkaz našich predkov, ktorý sa stal svetovým kultúrnym dedičstvom. Premiéra prvých päťdesiatich plátien bola v roku 2012 v Galérii Bolka Polívku v Olšanoch, rozšírenú kolekciu videli návštevníci v múzeu v Ústí nad Labem v roku 2013 pod názvom Obři pravěku. Uzavretú „pravekú etapu“ výtvarníka R. Němečka si možno v Západoslovenskom múzeu v Trnave pozrieť až do 17. marca 2014. ■

mm

IRISFOTO 2014 v západnom krídle radnice

Občianske združenie Fotoklub IRIS pripravilo pre priaznivcov fotografie už po piaty raz výstavu prác svojich členov – amatérskych fotografov. Vernisáž sa uskutoční v utorok 4. februára 2014 o 17.00 h v západnom krídle radnice.

■ Nevšedné, históriu mesta dýchajúce priestory pôvodnej budovy trnavskej radnice aj tento rok ožijú fotografiami rôznych žánrov. Cieľom výstavy je priblížiť verejnosti svet okolo nás tak ako ho vnímajú fotografi fotoklubu IRIS, pre ktorých sa stala fotografia nielen koníčkcom, ale i vášňou. Okrem mien známych v oblasti fotografie v Trnave i na Slovensku z rôznych výstav, súťažá a podujatí budú svoje práce

vystavovať aj novoprijatí členovia omladzujúci našu členskú základňu. Zároveň môže byť výstava inšpiráciou pre tých, ktorí radi fotografujú, hľadajú v Trnave a blízkom okolí podobných nadšencov, alebo iba jednoducho majú radi tento druh umenia. Výstava potrvá do 27. 2. 2014 a bude otvorená vždy v utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h a v nedeľu od 10.00 do 17.00 h. ■

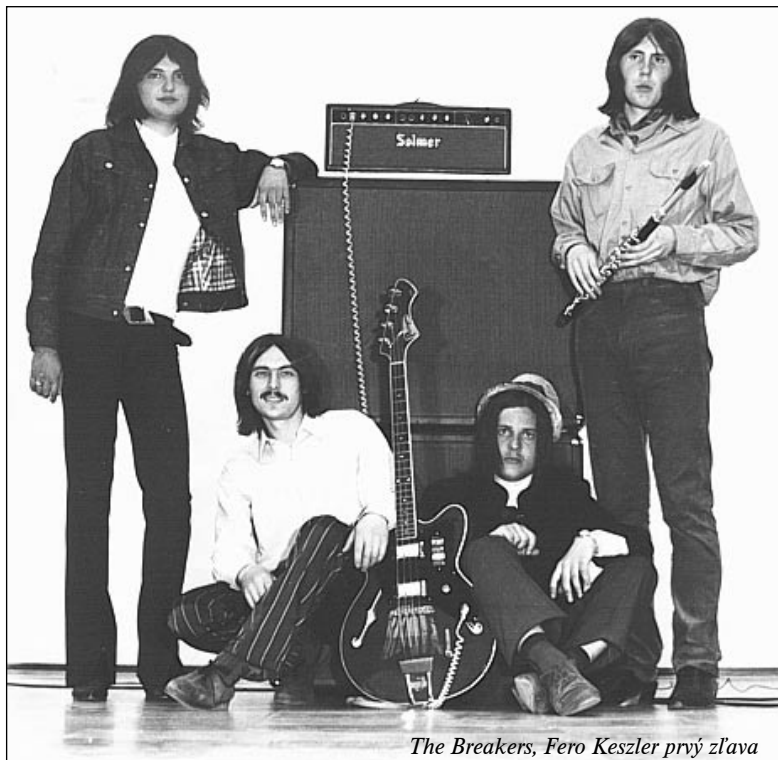
foto: Gréta Zubová

P.R.

Rozlúčka s Ferom Keszlerom

V pondelok 20. januára nás po dlhej chorobe vo veku 63 rokov opustil známy trnavský hudobník Fero Keszler.

■ Hudba bola jeho svetom. Po začiatkoch v bigbítovskej skupine Breadwinners hral na basgitaru v kapele The Breakers, s ktorou na rozhraní konca 60. a začiatku 70. rokov koncertoval po celom Slovensku. Po rozchode The Breakers sa neskôr preorientoval na sólovú gitaru a venoval sa hudbe svojich veľkých vzorov ako boli Johnny Winter, Chuck Berry, skupina The Rolling Stones, a pod. Bol nadšeným propagátorom bluesu a bluesrocku a k tejto hudbe priviedol aj celý rad o generáciu mladších trnavských hudobníkov (Oto Berežný, Peter Stojka, Vlado Machala, Pavol Parížek), s ktorými potom v 80. rokoch hral v skupinách Pulz, FK Blues Band, atď. V 9. dekáde vystupoval len veľmi zriedkavo a v posledných rokoch sa kvôli zdravotným problémom úplne stiahol zo scény. No na muziku nikdy nezanevrel a ve-

The Breakers, Fero Keszler prvý zľava

noval sa jej až do posledných chvíľ, i keď len doma. Posledný akord Fera Keszlera zaznel v piatok 24. januára na

cintoríne na Kamennej ceste v Trnave, kam sa okrem rodiny prišlo s ním rozlúčiť aj množstvo priateľov – hudobníkov. ■

Jaroslav Lieskovský

Futbalové spomienky na osobnosti

Po strechou mestskej haly tradičné pocty Vlastimilovi Opálkovi, Petrovi Kubinovi a Mariánovi Šmidovičovi

■ **Memoriál Vlastimila Opálka** sa hral na palubovke mestskej športovej haly sedemnásty raz. Víťaznú trofej prevzal kapitán bílých anđelov Roman Procházka, zároveň s piatimi gólmi aj najlepší strelec spomienkového turnaja na nezabudnuteľného brankára a neskôr trénera svojich nástupcov.

Konečné poradie malo takúto podobu: 1. FC Spartak Trnava, 2. FC ViOn Zlaté Moravce, 3. MFK Skalica, 4. ŽP Šport Podbrezová. Domáci zverenci Juraja Jarábka najskôr vyradili druholigovú Podbrezovú po výsledku 11:6 (hostia z Horehronia prišli na turnaj s rezervnou garnitúrou) a vo finále si poradili s obhajcami prvenstva zo Zlatých Moraviec 4:1. Stojí za zmienku, že prvooligový ViOn pred rokom vyhral Opálkov memoriál práve pod Jarábkovou taktovkou. Súboj o 3. miesto: Skalica – Podbrezová 9:2 (6:2). Treťoligista zo Záhoria predtým nestačil na súpera zo Zlatých Moraviec (1:4). Pred tisícovou návštevou viedol jednotlivé duely domáci rozhodcovský tandem z najvyšších národných súťaží, Vladimír Hra-

cho (nový predseda Oblastného futbalového zväzu v Trnave) – Peter Kráľovič (po Ladislavovi Gádošim ďalší trnavský arbiter s odznakom FIFA).

■ **Predsilvestrovská futbalová šou** bola pri svojom zrode (1990) najstarším halovým turnajom na Slovensku. Dvojica zakladateľov M. Rožňák a J. Lieskovský venovala úvodný ročník sedemdesiatym narodeninám trénerského mága Antona Malatinského.

Od lanského decembra sa koncoročné dianie futbalových internacionálov presťahovalo z trnavskej haly na otvorené ihrisko Lokomotívy. V súboji hráčov po štyridsiatke vyhrali bývalí prvooligisti domáceho Spartaka nad rovesníkmi z Uherského Hradišťa 4:0 (0:0) dvoma gólmi M. Adamčíka, po jednom z kopačiek R. Nováka a M. Ujlakyho.

■ **Memoriál Petra Kubinu a Mariána Šmidoviča**, dlhoročných futbalových rozhodcov, už pravidelne dostal priestor pod strechou MŠH. Prvý zomrel 18. júna 1998 v Nitre počas

kondičných testov vo veku 46 rokov, druhý podľahol zákernej chorobe 15. septembra 2011 ako 43-ročný.

Mnohí zo širokej futbalovej komunity sa v sobotu 18. januára 2014 opäť raz vrátili pri spomínaní do rokov strávených v spoločnosti týchto pohodových chalanov.

Turnajové poradie po šesťhodinových súbojoch: 1. Relax team, 2. B-.A.S.A. team, 3. FK Veľké Lovce, 4. Trnavský dvor, 5. Al-lianz, 6. Dolná Krupá. Tímy aj najlepších jednotlivcov dekorovali najbližší rodinní príslušníci oboch zosnulých osobností. V exhibičnom zápase vyhral výber rozhodcov ObFZ nad ženským družstvom Skloplastu Trnava 3:2.

„Tento rok sme čiastočne pozmenili účasťnícku súpisku. Divákovi sa kvalitné duely mohli páčiť. Úprimne ďakujem všetkým kamarátom od futbalovej lopty, ktorí si prišli uctiť pamiatku Petra a Mariána,“ uviedol pre náš časopis riaditeľ turnaja Jozef Šmidovič, brat mladšieho z bývalej rozhodcovskej dvojice. ■

lies

Prvenstvo do Belehradu

■ Pretože Novinky z radnice vychádzajú v tomto kalendárnom roku prvý raz, do športovej rubriky sme zaradili aj spravodajstvo z decembrovej nádielky telovýchovných aktivít v Trnave. Úvodné postrehy patria karate. Vianočný turnaj mužských tímov pridalo do svojej kroniky tridsiatu druhú stať. Išlo o súboje trojčlenných zostáv v športovom zápase kumite. Víťaznú trofej si

privlastnil Studentsky Grad Belehrad. Striebornú priečku obsadili členovia usporiadajúceho Karate klubu Slovsport (Rajčány, Orlický, Majerčák). Tretie miesto patrilo reprezentačnému výberu Slovenského zväzu karate. Súčasťou celodenného programu v kimonách boli majstrovstvá Slovenska kadetov a juniorov. V súperení o 114 medailí sa divákovi predstavilo 249 dievčat

a chlapcov zo šesťdesiatich klubov. Najviac pódiových umiestnení mal na konte CMK Banská Bystrica (4 – 2 – 5).

Vitrínu Slovsportu Trnava obohatili štyri medaily, všetky zo súťaží v kumite. Majstrovský titul pripadol Martinovi Hačkovi a Matúšovi Remenárovi. Tiež bronzoví boli dvaja chlapci z domáceho klubu, Ferdinand Peško a Lukáš Orlický. ■

Jaroslav Lieskovský, foto: saz

Celoeurópska pocta Eduardovi Čordášovi

Vitrínu dlhoročného telovýchovného pedagóga, organizátora a trénera najnovšie obohatili ocenením EAA

■ Mgr. Eduard Čordáš má vyhotovený svoj rodný list z 24. novembra 1938. Veru, ďalší príklad sviežeho, aktívneho dôchodcu. Ako keby sa ho tok rokov príliš netýkal. Každý z jeho blízkeho prostredia mi dá za pravdu. Preto ani neprekvapilo, keď v renomovanom časopise mu vo vinšovnom profile aktuálne ubrali päť rôčkov. V mladosti sa venoval hádzanej, basketbalu a ľadovému hokeju. Neskôr si ho naplno podmanila atletika. Voľakedajší bореc v prekážkových behoch je kráľovnej športu verný doteraz. Na sklonku starého roka sa jubilatovi z Trnavy dostalo zaslúženej odmeny. Európskeho atletického trénerského ocenenia. „Pán Čordáš bol dekorovaný počas bratislavského vyhlasovania výsledkov ankety Atlét roka 2013. Uctili sme si ho odznakom a diplomom od European Athletics, pokračovateľky EAA, za dlhodobú úspešnú trénerskú činnosť,“ prezradil pre náš mesačník podpredseda Slovenského atletického zväzu V. Gubrický. Súbežne sa ocitol v rukách E. Čordáša aj diplom od jury, s podpisom Švajčiara Hansjörga Wirza, ktorý šéfuje tejto významnej celoeurópskej inštitúcii od roku 1999. Píše sa v ňom: „Ide o uznanie za cenný príspevok a pomoc pre atletiku prostredníctvom vynikajúcej trénerskej práce. Tento príklad, ktorý demonštruje najvyšší prínos, nech je inšpiráciou pre ďalších.“

Už predtým postupne ozdobilo vitrínu známeho trnavského ro-

Eduardovi Čordášovi (vľavo) odovzdal v Bratislave ocenenie podpredseda Slovenského atletického zväzu Vladimír Gubrický.

dáka viacero ocenení: Za rozvoj čs. telesnej výchovy a športu, Školská cena fair play, Čestné uznanie Slovenského olympijského výboru, Medaila SAZ-u za rozvoj slovenskej atletiky, Pamätná medaila predsedu Trnavského samosprávneho kraja, Čestné uznanie mesta Trnavy za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta. Inicialoval vznik viacerých mládežníckych podujatí. Spomeňme predovšetkým Jarný beh stredoškôľkov, Trnavské atletické viacboje alebo Stredoškolský pohár družstiev – Memoriál F. Gažu. Majú už bohatú tradíciu. Všetky píšú vo svojich análoch tretiu desiatku úspešných edícií. V jeho trénerskej záhrade vyrástli mnohí výborní atléti. Tiež pre reprezentačný dres. Na

úrovni SAZ-u pôsobil v období 2004 – 2011 vo funkcii reprezentačného kouča pre šprinty a prekážkové behy. Tiež stál pri zrode Školského atletického klubu Strednej priemyselnej školy Trnava. Jubilant je však poprednou osobnosťou trnavskej telesnej kultúry i vďaka širšiemu záberu. Okrem atletiky vyoral hlbokú brázdú najmä na basketbalovom poli. Pod deravými košmi založil slávistický oddiel (1969). Na konci jeho trénerskej misie v tomto klube stálo kvalitné družstvo žien s visačkou najvyššej slovenskej ligy. Pri výchove nových športových adeptov mal vždy na zreteli predovšetkým všestrannosť pohybových aktivít. Jednou z vhodných foriem realizovania

týchto zámerov bolo plnenie podmienok odznaku zdatnosti. Počas dlhoročnej profesie stredoškolského učiteľa telocviku nadviazal pod strechou strojníckej priemyselky na obdivuhodnú prácu Františka Gažu. Legendárny pedagóg mu totiž

v spomenutej trnavskej škole poslúžil za vzor. A nielen v nej. Eduard Čordáš si odkrútil v SPŠ-ke úctyhodných 45 školských rokov (1962 – 2007). Potom usúdil, že dôchodcovské ničnerobenie nie je naňho šité. V ostatnom období pestuje

atletické výhonky o zopár ulíc ďalej, v Športovom gymnáziu Jozefa Herdu. Tiež ho vídať v pozícii organizátora atletických súťaží či rozhodcu masových behov zdravia. Skrátka, náš jubilant má energie stále na rozdávanie. ■

Jaroslav Lieskovský

Kaleidoskop z atletických podujatí

■ Silvestrovská cena v hode atletickým bremenom

V nasledujúcej mozaike najskôr čitateľov pozveme do tréningového areálu vrhačov Slávie Trnava, na zbilancovanie 31. vydania Silvestrovskej ceny v hode atletickým bremenom. Súperilo sa s atypickým náčiním o hmotnosti 10,5 kg a s dĺžkou rukoväte 77 cm.

V 28-člennom poli nechýbal ani slávista Ján Malek, jediný aktívny účastník všetkých ročníkov. Hlavný menoslov vytvorilo 13 mužov, vrátane slovenskej kladivárskej elity. Druhý raz v tejto previerke získal absolútne prvenstvo Marcel Lomnický z AC Stavbár Nitra, keď ôsmy kladivár MS 2013 vyhral ostatnú Silvestrovskú cenu rekordným hodom 43,76 m. Strieborný Libor Charfreitag ml. zo Slávie Trnava sa prezentoval najdlhším pokusom 37,81 m. Tretí post si vyhádžal ďalší Nitran, Tomáš Kružliak, výkonom 34,90 m. Predošlý rekord mal rovné desaťročie vo vlastníctve Charfreitag ml. (43,28 m). „Takéto prajné počasie v Trnave si deň pred Silvestrom ani nepamätám. Zvyčajne sme tu súťažili na snehu, v chlade, mraze a občas aj na blate,“ uviedol najúspešnejší domáci borec, 18-násobný víťaz koncoročnej vrhačskej rozlúčky. V druhej mužskej skupine, od 35 rokov, sa zišlo osem záujemcov. Muziku tvrdili Trnavčania.

Čelný post si vyárendoval Roman Bachratý (23,51 m) pred dvojnásobným olympionikom v hode oštepom Mariánom Bokorom (obaja Slávia, 21,08 m). Na stupni najlepších ich doplnil Peter Toman, zástupca riaditeľa v Športovom gymnáziu Jozefa Herdu (16,71 m). Napokon poradie žien a dievčat (7 št.): 1. Karolína Čaklošová (AK Dubnica n. V.) 19,90 m, 2. Eva Charfreitagová ml. (Slávia Trnava) 16,71 m, 3. Katarína Maretová (Dolný Kubín) 12,09 m.

■ Trnavská bežecká trilógia

Iným atletickým bonbónikom bola v priesečníku rokov Trnavská bežecká trilógia. Vo všetkých troch častiach (Zimný beh zdravia, Memoriál Ladislava Kmeča, Trojkráľová šestka) prišli do areálu Slávie rekordné pelotóny. Najviac účastníkov (171) pokorilo 6. januára rovinatý kros na 6,4 km. Symbolickými víťazmi boli všetci štartujúci. Tiež domáci vozičkář František Sedláček. Nepodajný športovec absolvoval na Štefana i na Troch kráľov časť pretekárskeho okruhu s číslom na hrudi.

Celkové poradie vzišlo až po aplikovaní vekových koeficientov podľa tabuliek World Masters Athletics. U mužov bolo hodnotených 41 pretekárov, ktorí absolvovali všetky tri podujatia: 1. Marián Almáši (portál

Beháme.sk, súčet umiestnení 4), 2. Pavol Koval – obhajca trilógiového prvenstva spreď roka (Triatlon Team Trnava, umiest. 7), 3. Eduard Kučkovský (Dino Piešťany, umiest. 12). Ženy (hodnotilo sa 9 pretekárov): 1. Romana Komarňanská (od 1. januára nová akvizícia Atletického klubu Slávia Trnava, umiest. 5), 2. Petra Mráziková (Školský atletický klub SPŠ Trnava, umiest. 8), 3. Denisa Kušnierová (Fešák Team Trnava, umiest. 11).

■ Suchovská pätnástka

Trnavskí milovníci džogingu sa môžu vybrať na najbližšie cestné behy do neďalekých dedín, Suhej nad Parnou a Majcichova. Suchovská pätnástka dostane priestor v sobotu 22. februára o 14.00 h. Muži od 20 do 69 rokov absolvujú 15,3 km, veteráni od 70 rokov a všetky ženy pobežia polovičnú vzdialenosť. Úvodná marcová nedeľa bude vyhradená od 12.00 h pre Majcichovskú desiatku o Remeškov pohár. Muži v piatich vekových skupinách, ženy v troch aj juniorky a juniory do 19 rokov si otestujú kondíciu na rýchlejšej, oficiálne certifikovanej trati v uliciach obce. Mimoriadny autobus M-10 odíde 2. marca o pol jedenástej spreď železničnej stanice v Trnave. Prvý raz sa dá prihlásiť na štart vopreď cez elektronickú registráciu. ■

Jaroslav Lieskovský

Milan Fandl v radoch osemdesiatnikov

Krédo trnavského lokálpatriota, čerstvého jubilanta? Pohyb je život!

Do spoločnosti osemdesiatnikov vstúpi tento mesiac jedna z ikon telesnej kultúry v slovenskom Ríme. Jubilant sa zaradil počas mimoriadne aktívneho života medzi výrazné osobnosti športovej Trnavy. V tomto starobylom meste prišiel na svet 10. februára 1934. Reč je o Ing. Milanovi Fandlovi. K rodnej Trnave cíti silný lokálpatriotizmus. V jej drese hrával hokej (ľadový a pozemný), futbal, hádzanú, nohejbal i masový tenis. Iba počas vysokoškolských štúdií v Nitre patrilo na ligovom ľade medzi opory tamojšieho hokejového mužstva. Po skončení aktívnej činnosti presedlal ako začínajúci pedagóg v strednej poľnohospodárskej škole na organizátorskú aj trénerskú dráhu.

Tento naslovovzatý odborník vychoval v Trnave najmä stovky mladých hokejistov. V septembri 2011 ho uviedli do Siene slávy trnavského hokeja. Poctu prevzal z rúk prezidenta Slovenského zväzu ľadového hokeja Igora Nemečka. Spektrum jeho činnosti na

Zo starostlivo vedeného športového albumu, ktorý Ing. Milanovi Fandlovi (na snímke vpravo) dlhé roky zhotovovala jeho manželka, sme vybrali fotografiu, keď terajší jubilant ešte koketoval na ľade s aktívnou hráčskou kariérou.

ľadovom zrkadle bolo ešte širšie. Tiež sa trénersky venoval trnavským talentom nového olympijského športu – rýchlokorčuľovania na krátkej dráhe. V Novinkách z radnice sme o bohatej telovýchovnej dráhe Milana Fandla už viackrát písali aj ju dokumentovali originálnymi zábermi.

Pohyb je život. Oblúbené krédo ho sprevádzalo od mladosti až

po dôchodcovskú etapu. Na záhaľku niet uňho miesta ani v seniorskom veku. Aktívne športovanie, najmä v sedle bicykla alebo v plaveckom bazéne, býva totiž jeho pravidelným spoločníkom dodnes.

Trnavčan Milan Fandl si vďaka týmto pohybovým aktivitám stále udržiava, napriek ôsmim krížikom na pleciah, štíhlu postavu a pohodovú myseľ. ■

lies

Šport v skratke

■ Cyklokrosársky koncert v poveternostnej nepohode

– Za sezónou 2013, v ktorej si Trnava pripomenula 120 rokov organizovanej cyklistiky, položilo bodku zmoknuté 11. kolo Slovenského pohára v teréne športového areálu Na rybníku. Cyklokrosárom navyše sťažoval situáciu silný vietor. Elitná kategória mužov ovenčila víťazným

vavrínom Lukáša Bátoru z CK Banská Bystrica. V skupine jazdcov do 23 rokov ukázal najviac kumštu Ondrej Glajza ml. (KCK Oslany). Marekovi Michalcovi, štartujúcemu v drese usporiadateľského CK Olympik Trnava, sa ušla bronzová pozícia. Z ďalších konfrontácií ešte uvedme ženský triumf nádejnej juniorky Terezy Medvedovej (ŽP Šport Podbrezov-

vá). Napriek extrémnym poveternostným podmienkam ponúkol cyklokrosársky koncert po organizačnej stránke hladký priebeh, hoci krkolomných situácií bolo na trojkilometrovom okruhu neúrekom.

■ **Nohejbalová kvalita aj kvantita** – Trnavský vianočný smeč pre kráľovskú kategóriu

trojíc má za sebou osemnásťte dejstvo. Súčasne sa piaty raz hralo o Memoriál Róberta Zwiržinu staršieho (22.11.1938 – 7.9.2009), zakladateľa turnaja. Jeho nasledovníci z NK Slávia, pod vedením Petra Hlinku, privítali 22 družstiev, vrátane piatich moravských. Súboje situovali do dvoch hál. Prvenstvo prináležalo nohejbalistom DPMK Košice. Ich oporou bol Ján Brutovský, ktorý získal začiatkom decembra 2012 v českom Nymburku dva tituly svetového šampióna (dvojice, trojice). Favorizovaný celok z východoslovenskej metropoly vyhral vo finále nad NK Hlohovec 2:0 (10:5, 10:5). Rušné stretnutie o 3. pozíciu, medzi NK Climax Vsetín B a NK Kúpele Piešťany, sa skončil výhrou

severomoravských hostí 2:1 (3:10, 10:6, 10:8). Na palubovke nechýbal ani obdivuhodný nestor trnavského nohejbalu Mikuláš Hanzlík (nar. 13. 8. 1951), ktorý práve pred štyridsiatimi rokmi sa pričínil o titul v majstrovstvách Slovenska trojíc. O bohatej histórii i prítomnosti nohejbalu v Trnave sa viac dozviete v ďalšom čísle nášho mesačníka.

■ **Anketový primát Erikovi Vargovi** – Absolútnym premiantom tradičnej ankety o najlepších športovcov Trnavského samosprávneho kraja sa po zásluže stal športový strelec ŠKP Trnava, 37-ročný Erik Varga, víťaz finálovej súťaže Svetového pohára v olympijskej disciplíne trap na strelnici v Spo-

jených arabských emirátoch. Vynikajúco pripravenú oslavu laureátov telesnej výchovy spestrili v Divadle Jána Palárika vhodne zvolené kultúrne vsuvky. Na javisku tohto trnavského stánku Tália defilovali pri odmeňovaní jednotlivcov i kolektívov všetky vekové skupiny. Vyhlasovatelia ankety pamätali aj na kategóriu osobností. In memoriam bol poctený najlepší trnavský pästiar všetkých čias, špačinský rodák Karol Baranovič (22.9.1913 – 22.6.1987). Ďalší štyria trnavskí matadori si prevzali ocenenia osobne: hádzanár Pavel Bohunický (rok narodenia 1933), futbalista Kamil Majerník (1943) aj všestran- ný športový organizátor Karol Duffek (1933) a Mikuláš Kánya (1929). ■

..... oznamy

■ Percentá z daní pre Nadáciu Trnava Trnavčanom

■ Nadácia Trnava Trnavčanom si vás dovoľuje osloviť s prosbou o podporu činnosti nadácie prostredníctvom poukázania dvoch alebo troch percent dane z príjmov fyzických a právnických osôb za rok 2013. Vďaka štedrosti darcov mohla doteraz nadácia finanč-

ne podporiť mnohé predložené projekty z oblastí vzdelávania, práce s mládežou, umelecké, vydavateľské aktivity, pomáhať ľuďom sociálne odkázaným, zdravotne postihnutým a podporovať aktivity súvisiace s ochranou životného prostredia. V tejto činnosti chce na-

dácia pokračovať aj v budúcnosti. ■

Potrebné údaje na vyplnenie tlačiva:

Názov:

Nadácia Trnava Trnavčanom

Sídlo: Hlavná 1, 917 71 Trnava

Právna forma: nadácia

IČO: 37984349

■ Percentá z daní pre Klub priateľov Trnavy

■ Klub priateľov Trnavy, občianske združenie, si vás dovoľuje osloviť s prosbou o poskytnutie vašich dvoch alebo troch percent dane z príjmov fyzickej alebo právnickej osoby za rok 2013. KPT sa každoročne snaží organizovať kultúrno-spoločenské aktivity, podporovať vzdelávanie mladých Trnavčanov a tvorbu trnavských umelcov a v spolupráci s Mestom Trna-

vou, Trnavským samosprávnym krajom a Spolkom slovenských spisovateľov sa snaží skvalitniť život občanov. V tomto duchu tradične organizuje priebehu roka viacero významných podujatí (napr. Na západnom krídle múzy, Včera, dnes, a..., Adventný večer, uvedenia nových nádejných autorov, výstavy, koncerty, a pod.). Budeme vďační, keď sa rozhodnete

venovať svoje percentá zo zaplatených daní Klubu priateľov Trnavy. S vašou pomocou bude klub môcť i naďalej pokračovať vo vyššie uvedenej činnosti. ■

Potrebné údaje na vyplnenie tlačiva:

Názov: Klub priateľov Trnavy

IČO: 36093823

Právna forma: občianske združenie

Sídlo: Hlavná 1, 917 01 Trnava

ZÁPADOSLOVENSKÉ MÚZEUM

KLARISKÝ KLÁŠTOR

Múzejné námestie 3, 033/5512913,
033/5512 911, www.zsmuzeum.sk

EXPOZÍCIE

Archeológia, Gotická Trnava, Dejiny Trnavy, Umelecké remeslo v Číne a Japonsku, Kampanologická expozícia, Oratórium, Ludová hrnčína, Ludový odev západného Slovenska, Príroda Malých Karpát, Krása zašlých čias, Štefan Cyril Parrák – pocta kráľovi zberateľov, Sakrálne pamiatky

VÝSTAVY

■ VÍŤAZSTVÁ A PREHRY

výstava v spolupráci s Múzeom telesnej kultúry v Bratislave prístupná od 6. 2. do 30. 4. 2014

■ Róbert Němeček: PALEOART

do 17. marca 2014

■ ZBERATEĽSTVO, ZBERATELIA, ZBIERKY

výstava zo zbierok ZsM do 31. 12. 2014

■ CESTA DO PRAVEKU

paleontologická výstava zo zbierok múzea do 23. 2. 2014

■ SV. CYRIL A SV. METOD V DETSKEJ TVORBE

výstava v spolupráci so Základnou umeleckou školou výtvarnou do 28. 2. 2014

■ ŽIVOT KLARISIEK V TRNAVE

do 31.12. 2014

ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

100 rokov od vypuknutia prvej svetovej vojny (1914 – 2014) Trnavský cukrár Jozef Marko ako vojak v prvej svetovej vojne

PODUJATIA

■ **22. februára o 14.00 h ŠKOLA ĽUDOVÝCH REMESIEL**
Kurz hrnčiarstva

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO

Ul. M. Schneidera Trnavského 5
OTVÁRACIE HODINY: Prosíme, do

31. 3 2014 ohlasujte návštevy cez pracovné dni u lektorov v hlavnej budove na tel. č. 033/ 5512 913

EXPOZÍCIE

Pamätná izba Mikuláša Schneidera Trnavského, Dejiny Cirkevného hudobného spolku, Dvorana slávy dobra

VÝSTAVY

■ HISTÓRIA POPULÁRNEJ HUDBY V TRNAVE DO R. 1989

■ **NA VLNÁCH MELÓDIÍ**
výstava rádií, do 28. 2. 2014

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY

– OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10
OTVÁRACIE HODINY: Prosíme, do 31. 3 2014 ohlasujte návštevy cez pracovné dni u lektorov v hlavnej budove na tel. č. 033/ 5512 913

■ WILLIAM SCHIFFER

Život a dielo sochára a medailéra

■ SLOVÁCI, PÍŠTE PO SLOVENSKY!

Výstava k 250. výročiu narodenia A. Bernoláka, do 31. 12. 2014

■ MIKULÁŠ OLÁH A JEHO DOBA

Výstava pri príležitosti 520. výročia od jeho narodenia a 445. výročia úmrtia, do 31. 3. 2014

GALÉRIA JÁNA KONIARKA

tel.: +421 33 55 11 659

info@gjk.sk, www.gjk.sk

■ 6. februára o 18.00 h v Kopplovej vile

Igor Piačka: DOBA NEŽNÁ
Vernisáž výstavy slovenského autora strednej generácie
Kurátor: PhDr. Ľudovít Petránsky do 1. 4. 2014

■ **JÁN KONIAREK (1878 – 1952)**
Zakladateľ moderného slovenského sochárstva – stála expozícia sochárskej tvorby

■ **KLENOTY DOMOVA** – slovenské klasické umenie 20. storočia

■ **GALÉRIA PORTRÉTOV** – výber diel z kolekcie portrétneho žánru reprezentujúce vývoj portrét-

neho maliarstva od konca 18. storočia po súčasnosť zo zbierok GJK

AKCIE / AKTIVITY

■ ART Laboratórium 2014

V priestoroch Galérie Jána Koniarka sa uskutočňujú tvorivé dielne a výtvarná tvorba pre MŠ, ZŠ, SŠ nielen k aktuálnym výstavám (podľa záujmu škôl)

■ 13. februára o 19.00 h v Synagóge – Centre súčasného umenia

MUSICA MEDICA (SK/UK)
Boris Čellár (gitara, spev a zvukové efekty), Rami Shaafi (alikvótny a hrdelný spev, harmonické nástroje z celého sveta, napr. didgeridoo, drumble, tibetské spievajúce misky, indiánske flauty, symfonické gongy, zvonkohry a iné)
Vstupné 5 €, predpredaj od 20. 1. v Kopplovej vile, 13. 2. od 18.00 h na mieste koncertu

KNIŽNICA J. FÁNDLYHO

■ 6. februára o 17.00 h v čítarni MLČANIE TIBORA ELLIOTA

ROSTASA – Stretnutie s autorom kníh Mlčanie a Mlčanie II.

■ 18. februára o 14.00 h v oddelení pre deti KINO PRE NEVIDIACICH A SLABOZRÁKÝCH

Premietanie filmu s audio komentárom. Spoluorganizuje Slovenská knižnica pre nevidiacich M. Hrebendu v Levoči. Vstup len pre nevidiacich a slabozrakých

■ 25. februára o 17.00 h v čítarni: NIE SME BĚČKA

Rodinné balenie Fóra humoristov s primátormi Imrichom Borbélym, Štefanom Bošnákcom a Vladimírom Butkom. Moderuje Eva Jarábková. Hudba: Peter Bonzo Radványi & co

PRE DETI

■ ZAŽEŇ NUDU SPOLU S NAMI – ZÁBAVNÝMI SÚŤAŽAMI!

Päť náučno-zábavných podujatí pre deti do 15 rokov na spštenie jarných prázdnin.
24. 2. Spoznaj hravo, smelo svoje telo
25. 2. Vedomostný miliónár

26. 2. S abecedou do sveta
27. 2. Kufor plný vedomostí
28. 2. Tri otázky pre Teba...

■ NA HROMNICE

O HODINU VÍCE – Hudobno-slovné pásmo spojené s hrami pre deti materských a základných škôl v hudobnom oddelení knižnice na Ulici M. Schneidera Trnavského 5. Zaujímavosť o kolektívnu návštevu si môžu dohodnúť termín osobne v hudobnom oddelení, telefonicky (033/55 11 590) alebo e-mailom (hudobne_oddelenie@kniznicatrnavska.sk)

DIVADLO JÁNA PALÁRIKA

Trojčinné nám. 2, tel. č. 033/5511 353, 5511 354, www.djp.sk **REZERVÁCIE VSTUPENIEK** na tel. č. 033/5511 125, e-mail. pokladna@djp.sk

■ 2. nedeľa 16.00 ZLATÝ KLÚČIK
■ 5. streda 10.00 MACO MAŤO hľadá hniezdo

■ 6. štvrtok 18.00 POCTA D. NEBYLOVI – Súkromné tanečné konzervatórium Dušana Nebylu v Trnave

■ 7. piatok 10.00 KOMÉDIA OMYLOV 19.00 CÁROVIČ – opereta F. Lehára – Štátna opera Banská Bystrica

■ 8. sobota 19.00 MEŠTIAK ŠLACHTICOM

■ 9. nedeľa 16.00 O JAKUBOVI A VEĽKOM DARE – HARRY TATER

■ 10. pondelok 19.00 ZMIERENIE alebo DOBRODRUŽSTVO PRI OBŽINKOCH

■ 11. utorok 19.00 DIMITRIJ SAMOZVANEC

■ 12. streda 10.00 ADELKINA CESTA ZA ŠŤASTÍM 19.00 VŠETKO O MUŽOCH

■ 13. štvrtok 10.00 TRAJA TUČNIACI 19.00 REMESELNÍCI

■ 21. piatok 10.00 Eric Assous: HERCI SÚ UNAVENÍ – verejná generálka

19.00 Eric Assous: HERCI SÚ UNAVENÍ – predpremiéra

■ 22. sobota 19.00 Eric Assous: HERCI SÚ UNAVENÍ – premiéra

25. utorok 19.00 HERCI SÚ UNAVENÍ

■ 26. streda 19.00 VRÁTILA SA RAZ V NOCI

■ 27. štvrtok 10.00 ZLATÝ KLÚČIK

■ 28. piatok 19.00 TRI LETUŠKY V PARÍŽI

ŠTÚDIO

■ 4. utorok 19.00 VOLAKEDY A DNES

■ 5. streda 19.00 PARVA ROMA

■ 10. pondelok 10.00 JAZYKOVÁ RÍŠA

■ 16. nedeľa 16.00 O JANKOVI POLIENKOVI – Divadlo na hojdačke

■ 18. utorok 19.00 BÁBKA

■ 20. štvrtok 19.00 BÁBKA

■ 23. nedeľa 16.00 O LÚKE, MOTÝLOVI A KVETINOVEJ VÍLE – Teátro Neline

Západoslovenské múzeum, Galéria Jána Koniarka, Divadlo Jána Palárika a Knižnica Juraja Fándlyho sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

KALOKAGATIA

Strelecká 1, 033/3236-696
cvc.kalokagatia@gmail.com

■ 5. februára o 10.00 h v ŠG J. Herdu BASKETBAL – Majstrovstvá okresu SŠ – chlapci

■ 6. februára o 10.00 h v ZŠ s MŠ na Atómovej BASKETBAL – Majstrovstvá okresu ZŠ – dievčatá

■ 9. februára o 15.00 h v K-CVČ na Streleckej 1 MAŠKARNÝ BÁL – fašiangové podujatie pre deti: prehliadka masiek, diskotéka, súťaž, tombola

■ 11. februára o 9.00 h v ZŠ s MŠ na Spartakovej BASKETBAL – Majstrovstvá okresu ZŠ – chlapci

■ 12. februára o 10.00 h v Gymnázium J. Hollého

BASKETBAL – Majstrovstvá okresu SŠ – dievčatá

■ 13. februára o 9.00 h v SOŠ OaS na Lomonosovovej FLORBAL – Majstrovstvá okresu SŠ – chlapci

■ 15. februára o 14.00 h v K-CVČ na Streleckej 1 FAREBNÁ SOBOTA – tvorivé popoludnie pre malých i veľkých

■ 18. februára o 9.00 h v K-CVČ na Streleckej 1 ŠALIANSKY MAŤKO – krajské kolo súťaže v prednese slovenskej povesti

■ 20. februára o 9.00 h v Mestskej športovej hale FUTSAL – Majstrovstvá kraja SŠ – chlapci

TRNAVSKÉ MATERSKÉ CENTRUM

Okružná 20, tel. č. 033/ 5341054, 0907 790 046, www.trnavskemc.sk

■ 3. 2. o 9.30 a 10.30 h MONTESSORI DIELNIČKY 16.00 h ANGLIČTINA PRE MAMY – pokročilá
17.00 h ANGLIČTINA PRE MAMY – začiatčníci

■ 4. 2. o 9.00 h HUDOBNÁ ŠKOLA YAMAHA 10.00, 11.00, 16.30 h PRVÉ KRÓČIKY K HUDBE

■ 5. 2. o 8.30 h GITAROVÝ KRÚŽOK pre dospelých
9.30 h PRVÉ KRÓČIKY K MODERNÉMU TANCU pre deti od dvoch rokov

■ 7. 2. o 9.00 h ANGLIČTINA HROU pre deti od 2 rokov

■ 10. 2. o 10.00 h SPIEVANKY – stretnutie pri gitare pre najmenších
16.30 h MONTESSORI DIELNIČKY

■ 11. 2. o 9.00 h HUDOBNÁ ŠKOLA YAMAHA 10.00, 11.00, 16.30 h PRVÉ KRÓČIKY K HUDBE

■ 12. 2. o 8.30 h GITAROVÝ KRÚŽOK pre dospelých
9.30 h PRVÉ KRÓČIKY K MODERNÉMU TANCU pre deti od dvoch rokov

- **14. 2. o 9.00 h ANGLIČTINA HROU** pre deti od 2 rokov
10.00 h ČO JE PRÍSNOŠŤ – prednáška o tom, že prísny neznamená byť tvrdý, necitlivý voči dieťaťu, a prečo každé dieťa správnu prísnošť potrebuje – Mgr. Blanka Krajčovičová
- **17. 2. o 9.30 a 10.30 h MONTESSORI DIELNIČKY**
- **18. 2. o 9.00 h HUDOBNÁ ŠKOLA YAMAHA**
10.00, 11.00, 16.30 h PRVÉ KRÔČIKY K HUDBE
- **19. 2. o 8.30 h GITAROVÝ KRÚŽOK** pre dospelých
9.30 h PRVÉ KRÔČIKY K MODERNÉMU TANCU tanečný krúžok pre deti od dvoch rokov
- **21. 2. o 9.00 h ANGLIČTINA HROU** pre deti od 2 rokov
- **24. 2. o 10.00 h SPIEVANKY** – stretnutie pri gitare pre najmenších
10.30 h RECEPTÁRIK – Čokoládovo-orechový koláč
16.00 h ANGLIČTINA PRE MAMY – pokročilí
16.30 h MONTESSORI DIELNIČKY
17.00 h ANGLIČTINA PRE MAMY – začiatočníci
- **25. 2. o 9.00 h HUDOBNÁ ŠKOLA YAMAHA**
10.00, 11.00, 16.30 h PRVÉ KRÔČIKY K HUDBE
16.00 h KARNEVAL – rodinné podujatie plné zábavy, tanca, súťaží a odmien – vstup len na vopred zakúpené lístky v maskách, vstupenky v predpredaji od 10. 2., za prinesený koláčik odmena – voľné vstupy
- **26. 2. o 8.30 h GITAROVÝ KRÚŽOK** pre dospelých
9.30 h PRVÉ KRÔČIKY K MODERNÉMU TANCU
- **27. 2. od 9.00 do 12.00 h BRIGÁDA** – upratovanie interiéru MC, uvítame každú pomoc, možnosť získania voľných vstupov, nahlásenie vopred
- **28. 2. o 9.00 h ANGLIČTINA HROU** pre deti od 2 rokov
10.00 h DOJČENIE A MENŠTRUÁCIA – má, či nemá menštruácia vplyv na množstvo a chuť mlieka

ZDRAVÉ MESTO

■ 4. februára od 8.00 do 10.00 h na radnici ODBER KRVI

Národná transfúzna služba Slovenskej republiky v Trnave v spolupráci s Mestom Trnavou opäť organizujú odber krvi. Všetci, ktorí majú záujem pomôcť, sú vítaní. Ak vám tento termín nevyhovuje a krv by ste radi darovali, môžete tak urobiť aj v Národnej transfúznej službe SR v Trnave na Ulici Andreja Žarnova 11

KINO HVIEZDA

www.kinohviezda.trnava.sk
www.naoko.sk

- 1. 2. o 15.30 h HOTEL TRANSYLVÁNIA
 17.30 h BLÍZKO OD SEBA
 19.45 h JACK RYAN: V UTAJENÍ
- 2. 2. o 15.30 h HOTEL TRANSYLVÁNIA
 17.30 h JACK RYAN: V UTAJENÍ
 19.30 h BLÍZKO OD SEBA
- 3. 2. o 17.30 h JACK RYAN: VU-TAJENÍ
 19.30 h BLÍZKO OD SEBA
- **4. 2. FILMOVÝ KLUB NAOKO**
 18.00 h BUNY A BÝK
 20.00 h ZUZANA MICHNOVÁ: JSEM SLAVNÁ TAK AKORÁT
- 5. 2. h o 18.30 h ŽIVOT ADÉLE
 20.30 h ŽIVOT ADÉLE
- 6. 2. o 17.30 h PREDLŽENÝ VÍKEND
 19.30 h ROBOCO
- **7. 2. NEPREMIETAME**
 14.00 h CYKLOKONFERENCIA
- 8. 2. o 15.30 h LOGO MOVIE
 17.30 h PREDLŽENÝ VÍKEND
 19.40 h ROBOCOP
- 9. 2. o 15.30 h LEGO MOVIE
 17.30 h ROBOCOP
 19.40 h PREDLŽENÝ VÍKEND
- 10. 2. o 17.30 h ROBOCOP
 19.40 h PREDLŽNÝ VÍKEND
- **11. 2. FILMOVÝ KLUB NAOKO**
 17.45 h NYMFOMANKA 1. časť
 20.00 h NYMFOMANKA 2. časť
- 12. 2. o 17.30 h NYMFOMANKA 1. časť

- 19.30 h NYMFOMANKA 2. časť
- 13. 2. o 17.30 h DĚDICTVÍ ANEB KURVA SE NEŘÍKÁ
 19.30 h NYMFOMANKA 2.časť
- 14. 2. o 17.30 h DĚDICTVÍ ANEB KURVA SE NEŘÍKÁ
 19.30 h DĚDICTVÍ ANEB KURVA SE NEŘÍKÁ
- 15. 2. o 15.30 h LIETADLÁ
 17.30 h HERKULES: ZRODENIE LEGENDY
 19.30 h DĚDICTVÍ ANEB KURVA SE NEŘÍKÁ
- 16. 2. o 15.30 h LIETADLÁ
 17.30 h DĚDICTVÍ ANEB KURVA SE NEŘÍKÁ
 19.30 h HERKULES: ZRODENIE LEGENDY
- 17. 2. o 17.30 h HERKULES: ZRODENIE LEGENDY
 19.30 h DĚDICTVÍ ANEB KURVA SE NEŘÍKÁ
- 18. 2. o 16.00 h DĚDICTVÍ ANEB KURVA SE NEŘÍKÁ
 18.00 h SVÁTÁ HORA
 20.00 h KAPITÁL
- 19. 2. o 17.30 h HERKULES: ZRODENIE LEGENDY
 19.30 h 12 ROKOV OTROKOM
- 20. 2. o 17.30 h BABOVŘESKY 2
 19.30 h BABOVŘESKY 2
 21. 2. o 17.30 h BABOVŘESKY 2
 19.30 h BABOVŘESKY 2
- 22. 2. o 15.30 h HURÁ DO PRAVEKU
 17.30 h BABOVŘESKY 2
 19.30 h BABOVŘESKY 2
 21.30 h ZRODENIE DIABLA
- 23. 2. o 15.30 h HURÁ DO PRAVEKU
 17.30 h BABOVŘESKY 2
 19.30 h BABOVŘESKY 2
- 24. 2. o 17.30 h 12 ROKOV OTROKOM
 19.30 h BABOVŘESKY 2
- **25. 2. FILMOVÝ KLUB**
 18.00 h MUSÍME SI POHOVORIŤ O KEVINOVÍ
 20.00 h FUTUROLOGICKÝ KONGRES
- 26. 2. o 17.30 h BABOVŘESKY2
 19.30 h 12 ROKOV OTROKOM
 27. 2. o 17.30 h PAMIATKARI
 19.30 h NON STOP
- 28. 2. o 17.30 h PAMIATKARI
 19.30 h NON STOP ■

Kalendár kultúrno-spoločenských podujatí

■ Kaplnka

západného krídla radnice NUMMOS

Výstava výtvarných návrhov mincí a portrétov študenta Trnavskej univerzity Mária Slezáka
Výstava bude otvorená
do 13. februára každý utorok a štvrtok
10.00 – 12.00 h, 14.00 – 17.00 h

■ 4. februára o 17.00 h v západnom krídle radnice IRISFOTO 2014

Vernisáž výročnej výstavy fotografií členov trnavského fotoklubu Iris
Výstava bude otvorená do 27. februára každý utorok, štvrtok a nedeľu od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h

■ 6. februára o 17.00 h v Knížnici Juraja Fándlyho MLČANIE TIBORA ELLIOTA ROSTASA

Stretnutie s autorom kníh
Mlčanie a Mlčanie II.

■ 6. februára o 18.00 h v Galérii Jána Koniarka Igor Piačka: DOBA NEŽNÁ

Vernisáž výstavy malieb slovenského autora strednej generácie
Kurátor: PhDr. Ľudovít Petránky

■ 7. – 9. februára v Mestskej športovej hale FestHry TRNAVA 2014

5. ročník rodinného festivalu spoločenských hier
7. 2. od 15.00 do 20.00 h
8. 2. od 10.00 do 20.00 h
9. 2. od 14.00 do 20.00 h
Vstupné: 2 eurá pre deti, 3 eurá pre dospelých, rodinné zľavy
Organizátori: Mesto Trnava v spolupráci s Mestskou radou mládeže

■ 12. februára o 19.00 h v Dome kultúry Tirnavia SČISTA – JASNA

Predstavenie Radošinského náivného divadla
Vstupné 13 eur

■ 13. februára o 19.00 h v Synagóge – Centre súčasného umenia

MUSICA MEDICA (SK/UK)
Boris Čellár (gitara, spev a zvukové efekty), Rami Shaafi (alíkvótny a hrdeľný spev, harmonické nástroje z celého sveta, napr. didgeridoo, drumbles, tibetské spievajúce misky, indiánske flauty, symfonické gongy, zvonkohry...) Vstupné 5 €, predpredaj od 20. 1. v Kopplovej vile Galérie Jána Koniarka, 13. 2. od 18.00 h na mieste koncertu

■ 14. februára o 19.00 h v Mestskej športovej hale 19. REPREZENTATÍVNY PLES MESTA TRNAVY

Otvorenie plesu: Mirka Partlová, Ján Slezák
Účinkujú: Orchester Pavla Zajáčka so sólistami, ľudová hudba Trnaľčan, kapela Elán Revival, tanečníci z Interklubu Bratislava, DJ Marián Kukla
Moderuje Martin Chynoranský
Predaj vstupeniek na Mestskom úrade na Trhovej ulici 3
Cena vstupenky: 55 eur
Finančný výťažok z plesu je každoročne venovaný na dobročinné účely

■ 22. februára o 19.00 h v Divadle Jána Palárika Eric Assous:

HERCI SÚ UNAVENÍ – premiéra
Réžia: Viktor Kollár
Bláznivé situácie, brilantné dialógy, skeve napísané postavy, atraktívne prostredie, súčasné problémy...
Hra úspešného francúzskeho autora pozýva divákov na divoký herecký večierok, kde masky padajú a herci odhaľujú svoju pravú tvár. Nechýba však pritom ani francúzsky šarm, humor a nadhľad...

■ 22. februára o 20.00 h
v Divadelnom štúdiu DISK
STATUS
(Divadlo, vášeň, láska, samota)

Divadelný súbor DISK v svojej tvorbe využíva okrem činoherných aj postupy výtvarné, hudobné, pohybové, spevné, ale aj rytmizovanú reč a bezslovné scény. Teraz rozširuje ich okruh aj o videosekvencie. Témy lásky, vášne, samoty, súbor skúma rôznymi cestami a pokúša sa odhaliť rýdzo duchovnú hĺbku vzťahu ochotníkov k divadlu, ale i búrlivú túžbu mladých po živote. Divadlo je osud.

Účinkujú: Monika Babicová, Jozef Belica, Milan Brežák, Daniel Duban, Monika Chudá, Braňo Mosný, Ján Rampák, Betka Sersenová a Peťa Sokolovská.
Réžia, videosekvencie a svetlá: Blaho Uhlár, zvuky: Tomáš Knihar
Projekt podporili: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Trnavský samosprávny kraj, Mesto Trnava
Cena vstupenky 4 eurá, predaj: TTI, Trojičné námestie 1, www.ticketportal.sk

■ 25. februára o 17.00 h v Knížnici Juraja Fándlyho NIE SME BÉČKA

Rodinné balenie Fóra humoristov s primátormi Imrichom Borbélym, Štefanom Bošnjakom a Vladimírom Butkom
Moderuje Eva Jarábková
Hudba: Peter Bonzo Radványi & co

■ 2. marca o 16.00 h v sále Marianum ODOVZDÁVANIE OCENENÍ MESTA TRNAVY

Slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva

■ 4. marca od 9.00 h na Hlavnej ulici pred radnicou FAŠIANGY 2014

od 9.00 h Pečenie prasiatka a zabíjačkové špeciality
15.30 h Fašiangová zábava v maskách
16.00 h kapela Borovienka
17.00 h POCHOVÁVANIE BASY – ľudovoumelecký súbor LUSK Krakovany

4. FEBRUÁRA O 17.00 H
V ZÁPADNOM KRÍDLE RADNICE

IRISFOTO 2014

VERNISÁŽ VÝSTAVY FOTOGRAFIÍ ČLENOV TRNAVSKÉHO FOTOKLUBU IRIS

*Výstava bude otvorená do 27. februára
každý utorok a štvrtok od 10.00 do 12.00 h a od 14.00 do 17.00 h, v nedeľu od 10.00 do 17.00 h*